

308684

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ మార్చి నెం 15 వ తేది బుధవారము

NO 294

సంపుటము. 2

రాక్షస శామ సంవత్సర చాల్దియ మాస శుద్ధ ఏకాదశి గు.

సంచిక 258

Amrutanjian

Best Indian Pain Balm.

తల వ్యర్థము!

గుణ వర్ధకము!!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.
తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును,
చార్మపుకొప్పల తొరడోయను. పోట్లబోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ హిందువులను
పంచభాష వీటి భాషలైన తెలుగు గలగలు.
అమృతాంజనము దీనిలో, 1, తంబుళెట్టివీధి మదరాసు.

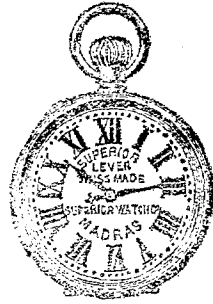

అమృతాంజనం

అమృతశబ్దమాదిగల
మాయమందుగాదు.
ప్రతియింట నుండదగినది
తలనొప్పి, వాయువుకొప్పలు
కీళ్లపోట్లు, పక్షవాతములు
వీటికి దివ్యమృతము
చక్కని డబ్బితో సహా
సీసా 1-కి 0.8-0 ఆకాలు

సుపీరియర్ లీనర్ జ్యాయలు వాచే.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0 పోస్టే 0-4-0
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము దయ్యమువలె
మా కం పెని పేరు ఎట్లనిపిస్తానో
ముందుకుదిరుందును. ఇది చూచు
ట కందమై రేలవీగమును, దెబ్బ
ప్రూఫ్ అను గ్లాసు హోమరుగతిగ
మొదలుతున్నది నడిచుచుండును. ఇది
ప్రేమాతల బోధాగమన గ్యారంటీవీటి
అతికించుచుండును. నీచుండి జా
తై తయారుచేయబడింది. కాక నెలది
యొద్దను దీక్షించు. ఒకరొక్కరును పీయూరుకు తలంపుతో
తీర్చిన వెలుంచితిని. చాలకాలము వదిలే నునట్టి, వ్యూహ
ధరగల గడియార మీది యొకటియే యని యనుభవించిన ది
యును. ఇదివలె కనేక గడియారములు భుక్యు యొగ్గతా
తత్వముల నందించుచున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూచును. జా
పట్టణమున ననేమను కొని సంకసించినన, చేకమాటలెండునో
సుపీరియర్ వాచ్ కం పెని, పోస్టువాప్స్ నెం 267, మదరాసు.

కాటోల్ పాదరు

అల్లూరి, చిమిన, కుగళు, విద్యుత్తు, వాక్కులు క్రిముల
బట్టించు ప్రయోజన నశించినదమును. దీని 1-కి 0.8-0

కాటోలు వస్తులు

కోతులను, కుగళును వశించినదమును, పారడోయను
దీనికి కట్టబడినది వెల 1-కి 0.8-0
మాత్రం వాడవలెను చూచునది నడచితిచ్చెయ్యును వ్యూహ
దీనియను, పుస్తకపేటికలను దిడుతులచుండి కాపాడుట
జాలుమింజెట్టు. టి. చార్ల అండుకో.
1-11, స్ట్రీంగర్సుస్ట్రీటు, జార్జ్ టౌన్, మదరాస్

స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

విశాఖపట్టణజిల్లా అవకాశాల్లియందు రాధాకృష్ణప్రీత్
ట్రాక్ సిటీ కంపెనీవారివల 1916 సం॥ ఏప్రిల్ నెం 15 గా
యతు ప్రియాణికుల పోర్టాల్లము చక్కని యోగ్యతలతో
మిక్కిలి నవీకరణల నడుచుండి తయారుచేయబడిన ప్రీత్
మోటారుబండ్లు అవకాశాల్లియందు వోదించును. దుర్గముగా
మాడుగులు పరకు రాకపోకలు సాగించుచును. ఈ బండ్లను
తెండు మైళ్ల ప్రయాణము మాడుగు తెండుచుంటుండుకాలమునా
పూర్తిచేయబడును. కనుక ఇ. రాష్ట్ర ప్రజలందఱు విచారము
చేయబడు రాకపోకలు పూర్తిచేయబడితే, బండ్లరాకపోకల
కాలములు చార్జీలు మొదలయింది తిరిగివచ్చు చరచము
నిరీక్షించి గమనించుటవలె కోరబడుచున్నది.

The Radakrishna Steam Transit Co.,
Anakapally
Proprietor:—Nagalakonda Radakrishnaiah,
GLASS MERCHANT, MADRAS. E.

నల సంవత్సరాది సంచిక

ఆంధ్రోద్యమచరిత్రము!

అనంతరముద్ధచరిత్రము!

పంచాంగము

ఆంధ్రమహాసములచే వ్రాయబడిన యమూల్యవ్యాసములు
అనేక పటములు చిత్ర పటములచే విరాజిల్లుచుండును
ముచ్చటగా ముద్రింపబడుచున్నవి
సరిగా సంవత్సరాదినాడు వెలువడగలదు

యద్ధమువలన కాగితముల కల వేర్పడినను, విశేషము సొమ్ము వ్యయముచేసి సంవ
త్సరాది సంచిక పూర్వమువలెనే మంచికాగితములపై ముద్రించుచున్నాము. కాగితముల
యిబ్బందివలన నలసంవత్సరాదిసంచికయొక్క ప్రతులు చందాదారులకై మితముగ ముద్రి
తము లగుచున్నవి. సంవత్సరాదిసంచికను బడయగోరువారు వెంటనే చందాదారులుగ
జేరుట యుచితము.

ఆలస్యము=ఆశాభంగము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల రు.	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ డి. బి.

సావంతుని వనోపధి స రసవరిల్లా

అనంతరభృత్యు రక్తమానము జించువాడ్యములకు కిరీటమువంటి మందు. పుష్పపులకు, తన్నులకు, గండమాలము,
పుండ్లను, పాతనొప్పలకు అన్ని విధములవలన గలగు చర్మరోగములకు పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభకారిణి

వనోపధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకత్తివన అన్ని విధములైన నోవములకు
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసవోషములను, మలబద్ధకమును కారణమందుచును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్ బుడ్డిలతో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిచరు:- పి. డి. సావంత్, గళక, వనసవాడి సం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

బమ్మెర పోతరాజు కవి.

II

ఇతర పోతరాజు నై బాసు రాష్ట్రమునందలి బమ్మెర పోతరాజుని కావించెదము.

పోతరాజు నివాసస్థానము బమ్మెరయని ముందేచెప్పించితిమి. కాన బమ్మెరనుండి గంగానామకమున నీలమూసలయందు. నైబామ రాష్ట్రమున ధర్మపురియను పుణ్యస్థలము కలదు. అచటగోదావరి ప్రవహించును. కవులు పురాణజ్ఞులు పండితులు పాదుల లాగోదావరి గంగయందును. గోదావరి గంగయని వైధర్యపురినివాసియును శ్రీ జయంతి రామకవియు జేయబాధి వైదికమాహాత్మ్య కావ్యమును వ్రాసియున్నాడు. పోతరాజు వాకొని గంగయేగోదావరి. ఈగోదావరి బమ్మెరకు 12 ఆడుదల దూరముననున్నది. బమ్మెరనుండి బయలుదేరిన వాడు గోదావరిలోపుడే నోయగల్గిమీదగ గోదావరికి బోవవలయు. పోతరాజునుండి గోదావరికి (గంగకు) ఒక గల్లమాయగ ధర్మపురి కేపునకు వెల్లియుండును. కాననేమటలి కొన్ని దశలును కేకలొనగరమునకువచ్చి యిది తనకావ్యమున వ్రాసికొనియున్నాడు. ఒకగల్లే యొకలొనగరము కాన నటకువచ్చి యంతట గొలికావలయునందనే తుండ్పులకు స్వాధీనమై నిభిలపండితులండితనను. పుత్రాపదవీయ కావ్య జన్మస్థానమునకు నోక గల్గున విద్యార్థులు సమక్షమున దక్షతగల్గిన నున్నప్పుడు పిల్లలను వివరించు వారలచే బ్రోత్సహించి ఒడి భాగవతము వ్రాసియుండును. నేటికి బమ్మెరనివాసులు పోతరాజుకవివంశీకులని వాకొనను వారు చిన్నన భూములు శ్రీనాథమహాకవి కల్గి వెల్లి నమగరము నుండున్నాడు. ఈపోతరాజు విశేషచరిత్రములు నిజాంరాష్ట్రమునందలి నేల కొండలల్లి బొందిలివారియొద్ద కలరట.

పోతరాజు చెప్పినది యొకలొనగర గంగానామక సంబంధములకునను, ద్వారక స్కంధములు పోతరాజుగారు రచించినట్లున్న భాగవతమున బమ్మెర ప్రాంతమున లభించుటచేతను, నారాయణకవి వ్రాసినట్లున్న భాగవతమున బోతరాజు నేలలో కలయునట్టి బమ్మెరలో నేటికెట్లు గానమృతుల చేతను, బమ్మెరలోను చుట్టుప్రక్కలను కాండిగోగ్రామములు పలువురునుటయేగాక యందలు పోతరాజు తనవంశీకులని వాకొనటచేతను, వైది వాకొనిన నుటికొన్ని బలవర్తిమాణులు చేతను పోతరాజు బమ్మెరని వాసియు లేలేదని. ఈ విషయమై యచ్చటివా రొసంగిన యభిప్రాయములు బాలులు మొదలగునవి యన్నియు శ్రీ జయంతి రామయ్యవంతులు వారి కొనగిరిమి. ఏ గాంధసాహిత్యపరిషత్తులో నుంచి యున్నాడు. ఇట్టి బలవదాధారులు ఒంటిమిట్టయందు కాన రామచేతన ఒంటిమిట్టలో జగదంబర కల్పించిన కల్పకథలు తప్ప సరియైన యధారములు కావరాక పోవుటచేతను ఒంటి మిట్టపోతరాజు వాస్తవము కాదని మా మతము.

నిజము ముందలములో విద్యావ్యాపకము తక్కువగు ఓచే బోతరాజునుగూర్చిన విషయములు చరిత్ర బద్ధములు కాకయ్యెను. ఇందలి యంతటలన్నియు శ్రద్ధగల బోతరాజుయొద్ద వైఖల భక్తివశమున గ్రహించినవ కాన నిందు మాన్యకపోల కల్పితములేవ. పోతరాజు కవిరాజ పదవియుచే పునర్రమైన బమ్మెరలో తెలుగువారు పోతరాజు స్మారక చిహ్నము స్థాపించుటగాక.

ఈ ఇచ్చుగ * నెల్లపండితుల కెల్లను క్రావ్యముగాగ గుర్రసా ముఖుల కాటపట్టుగను గావ్యముగా భగవద్గీర్ధానా కమ్యుగనోప్పు భాగవత రమ్యపురాణ కరానవాదియో బమ్మెరపోతరాజుకవివంశీకులదేయ్యెను సంస్తుతించెదక.

ఈ పద్యమును ఇంతివ లిప్పటికి బయలుపెట్టెను. ఈ సాహిత్యకవి యొట్టి 200 సం॥కు వై గలపువాడు. అయిన పోతరాజు తనవంశీకులయే చెప్పికొనెను. మఱి యొక బమ్మెరలో నుండెను గోకయాలయము కలదు. ప్రకృత నుడి కెట్లు పుట్టున్నది. దానియందగ నోకలెల కదితమున్నది. దానిని వంటియుత కాక చుట్టుప్రక్కల నున్న వారలందరు పోతరాజు బమ్మెరపోతరాజు అని వాకొందురు. పండియులు నుం చేతతగ వాకొన గొలుచుటయు (కేమిప్రాజ) దనరాదిములు ఈ దేవుడొకడుపుట్ట శివ వంశీ యులు పూజించు పియ్య నిష్కటికిని గలదు. అచ్చట తన హింసలు జరుగవు. తండ్రి యేల ప్రామధులు చుట్టు ప్రక్కల వారు పూజ్యమాణులగు బమ్మెర పోతరాజుకవి కావమునే

* వైద్యమున విల్ల ఎల్లయల పునకు క్రమ కావలయు చున్నది. వారలకు పోతరాజు యందునోవు.

పోతరాజుకవియు దాని కావలని పోతరాజు భాగవతము వ్రాసి రచియు, ఆ గౌరవముచే పోతరాజును తాయని పిలుచుచుంటి నునియు చెప్పచున్నాడు. ఆ చుట్టుప్రక్క గ్రామములలో పోతరాజు అను గ్రామదేవుడు మన జేతమునందు న్నుటు అందడు. బావులదగ్గల నోక తాయని జేసి పోతలింగండు నేలవెట్టి వాసియుండు జీవముల చేపింతురు. కాననీ "పోతరాజు" అను శిల గ్రామదేవత కాదనియు కనియేయని యొక దెలియుచున్నది. బమ్మెరదగ్గర గ్రామదేవతను పాలకుర్తి యనెడి గ్రామముకలదు. అచట పాలకుర్తి సోమనాథ కవివద్ది పొందెనట. అయిన గౌరవాధ్యక్ష గవల (పాలకుర్తి) సోమేశ్వరాలయము కట్టించి. సోమనాథకవి నుకృతాతి తయమన నచట మొదటనుండి యుత్సవములు జరుగుచుండును. అచట భక్తు లీపాటను నేటికి పాడుచున్నాడు.

పాట.
పాలకుర్తి సోమలింగా నీ పాదములకు కలలు ఉరపుగ బమ్మెర పోతరాజున నీవ కొలన నరములు కృతచేపివాటట ||పా||

ఈ పాటయు బోతరాజుకవి బమ్మెరవాడని చాటుచున్నది. భాగవతమునందలి ఏకాదశద్వాదక స్కంధముల నారయకవి. ఈకవి బమ్మెరపోతరాజుకవియై దైవట్టుల నాయాస్కంధముల యంతయున గలదు ఈ నారయాస్కంధము వెలిగందల గ్రామనివాసి యట. ఈవెలిగందల బమ్మెరకు పది యాడుదల దూరము భువనగిరితాలూకాలో నున్నది.

బమ్మెరను నాల్గొకరముల దూరముననున్న వేల్పు కొండయును గ్రామము వ్రాసినగ్రామము. అచటపూర్వాల యములు పరిభులు కాననములు దుర్గములు అగ్రామప్రాచీన స్థితి కెప్పుక చెప్పెనున్నది. పోతరాజుపుకొనిన లీగ్రామముననే వసింతురు. వీరికి బోతరాజువంశీకులకు మొదటనుండి యొక బరిచయము కలదట. పురోహితవంశీకులకు వెల్లంధల్ల రామకృష్ణకాశ్రిగారు భాగవతప్రతి (తాటాపుస్తకము) నొకదానిని మా కొనంగి యున్నారు. అచ్చు పుస్తకములు తక్కినతాటాపు పుస్తకములవలె గాక, యాగ్రాంతపుస్తకమున బంద్రెనిను స్కంధములు పోతరాజుగా రేరచించియు కలవు.

మఱియు మాకు లభించిన వ్రాత పుస్తకములో మన్మథ స్కంధారంభమున ఆశ్వాసాంతమున శ్రీరామస్తుతియొక గధారంభము కలదు. యాద్రగంధములయందు ఇతర తాళ పత్ర గ్రంథములయందు శ్రీకృష్ణస్తుతియు నేర్పూరి సింగన యాదోద్ధాతము కలదు. ఈ వ్యత్యాసము బోతరాజు భాగవతము సంకలనము స్కంధములవ్రాసిననియు నా పుస్తక మింకను గలదనియు చెప్పవలసినచున్నది. మఱియు మేము సంపాదించిన ప్రతిబోధకమ స్కంధాంతమున గయోపాఖ్యాన కథయంతయు బోతరాజుచేతో నిర్వహించెను. ఇట్టి ప్రతి బోతరాజుకవివాస మనుకొను బమ్మెర సమీపమున లభించుట యొక బోతరాజు బమ్మెర నివాసస్థానము సాహాయకారి యగుచున్నది. ఈ వ్రాతపుస్తకము జయంతి రామయ్యవంతుల వారి కొనగిరిమి. వారు ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుకొనంగిరి. విమర్శము చూడదలంచిన నట కాడవచ్చును. మఱి యొక గృహముండలములోని జుజ్జూన అనిగల్గినాడు కొమిర సోమవంశమునను తావుల లభించిన భాగవతము వ్రాత ప్రతులలో మఱి కొను పంకెండు స్కంధములు పోతరాజు రచించినట్లు కావమృతమును దీపింపట్టి పోతరాజు సంపూర్ణ భాగవతము కొంతభాగము కొన్ని కొన్ని స్కంధములలో శిథిలము కాగా నితరులు పూరించినవియు శిథిలముకాని సంపూర్ణ ప్రతులుకూడ గలవని మా మతము తెలిసికొనవచ్చును.

* తాటాకు పుస్తకములలోను ముద్రిత గ్రంథములలోను మంచుస్కంధము బొప్పరాజు గంగయ్యవద్ద స్కంధము, ఏర్పూరిసింగన, ఏకాదశ ద్వాదశ స్కంధములు వెలిగందల నారయరచించి బాలులగాన రచియిచి.

కమ్యుతావుల వెదచల్లునది సునాసనగ్రన్థ రాజులు
ఆలోచనా స్పెంట్ కలిపెనెకాడు. నుగంధపుష్పముల రసము. నాణుగురిందువులు చేతిగుడ్డవై పసికొననవో ఎంత ఉచోదారమునో యుండును. దేవతానిండును నంజనలె నానందము గలిగించగలదు.
వెల చిన్న సీసా 1-8 ... 0-8-0
" మధ్యరకం " ... 0-12-0
" పెద్దసీసా " ... 2-0-0
నుగంధ కాడ్డ " ... 0-1-0
వి. పి. చార్లె ప్రద్యేకము.
సోమవంశము:—ఆంగ్లో ఇండియన్ ప్రెస్ అను కేమికల్ కంపెనీ,
నెం 155 జామామసీదు, బొంబాయి.
మదరాసు ఏజంట్లు:— మెహతా పునబోత్తంమూర్తి,
నెం 29, ప్రభాకరాజ్ రోడ్, పూనామిడియానం. మద్రాసు.

DIRECT IMPORTERS.
అనేక వి. పి. కంపెనీలవారు హమ్మ
ధరలకు ప్రకటించియున్న యా దిగుత
వివరించిన జేటుగడియారములు మిక్కిలి
తక్కువ ధరలకు విక్రయింపబడును.
1. సిప్టం రాస్కోపు రు. 1-14-0
2. బెనువీరు 2-4-0
3. డిటో గన్ టైమ్ 2-8-0
4. రైల్వే రెగులేటరు 2-10-0
5. మిక్కిల్లు చిన్న గడియారం
కోలుట్ల వారు 4-8-0
6. డిటా పెండింట్ 6-0-0
అడవ:- గాతా అందుకో
6, రథిక్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు

నూతన రోమనంహాటి బేగంసాహిసాహ్
జేమానుందలి యే భాగ
మున నుండు రోమనులనే
కాని ఈ నూతన రోమహరి
సోపు ఒకతూర వుడయోగిం
చినయెడల రోమనులను ను
ధముగ పోగొట్టును.చర్యము
యొక్క స్వభావమైన రం
గును కాంతికిచెడుపుచేయక
రోమనులను పోగొట్టుసావ
ఇది ఒకటే. వెలిగిల్లెలు నెట్టె1కి 1-0-0వి. భుక్తు 4 ఆ.
ఆర్. వి. పండిట్ అండ్ కంపెనీ 6, బందగపేడి, మద్రాసు.
ప్రతిదినమును ముఖ్యముగ పునయోగకరమైనది
వైద్యవిద్య.
దీనియందు మెండు వైద్యబోధనలు నిండియున్నవి.
144-పుటలుగల పుస్తకము మియింటివద్ద ఏకగ్గులులేక
పొందేటి కర్కయకూడ లేక మిక్కి యిప్పించేటట్లువుంచే
తిసికొనటకు నిష్టయులేదా? నేడే ఒక పుస్తకమునకు
ప్రాయము. రాజవైద్య నారాయణచే కేరీదీ,
20, చివాజుబాగ్ రోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రతాప కస్తూరిమాతలు
ఇది నుంచి కస్తూరి తప్పి చేయబడనవి. నునానన
గలదు. అజీర్ణము, వాయువు, జ్వరము, నన్నీ పాతము, దగ్గు,
జలుబు, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలము నిచ్చును.
200 మా॥ సీసా 1-కి రు 0-4-0 (దబ్బా రు 2-8-0.)
అయు శ్వేదనమాజ్, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

LARGE TYPE EDITION! NOW READY!!
THE VIRGIN'S KISS
OR THE BRONZE STATUE.
BY G. W. M. REYNOLDS.
IN 4 VOLS.] [AS. 9 PER VOL.
POST FREE.
This is a masterpiece of the world-renowned Author unrivalled in fluency, plot and excellent description of nature, art love and the thousand and one varieties of the characters of people. This novel is one of the author's excellent productions. In this the author specially exposes different sorts of characters. Further, this is full of heart-thrilling facts. Numerous excellent morals are involved in this novel.
The novel will be printed in Four Volumes, one Volume every month. The 1st Volume ready for despatch from the 1st March 1916.
Other big type editions of novels by the same author now ready for sale.
Soldier's Wife, 2 Vols - - (Postage Extra.) 1 4 0
Faust (An Excellent Romance) 2 Vols do 1 8 0
N. B. - Purchasers of 3 complete sets of either of these at a time will get one set of it gratis.
SUPERIOR WATCH Co.,
Post Box, 167, G.T. MADRAS.

ఆహోపల్ బహారు (రిజిస్టరు)
కలిపెనెకాడు. నుగంధపుష్పముల రసము. నాణుగురిందువులు చేతిగుడ్డవై పసికొననవో ఎంత ఉచోదారమునో యుండును. దేవతానిండును నంజనలె నానందము గలిగించగలదు.
వెల చిన్న సీసా 1-8 ... 0-8-0
" మధ్యరకం " ... 0-12-0
" పెద్దసీసా " ... 2-0-0
నుగంధ కాడ్డ " ... 0-1-0
వి. పి. చార్లె ప్రద్యేకము.
సోమవంశము:—ఆంగ్లో ఇండియన్ ప్రెస్ అను కేమికల్ కంపెనీ,
నెం 155 జామామసీదు, బొంబాయి.
మదరాసు ఏజంట్లు:— మెహతా పునబోత్తంమూర్తి,
నెం 29, ప్రభాకరాజ్ రోడ్, పూనామిడియానం. మద్రాసు.

క్రమశః పాఠశాలలకును కళాశాలలకును మాత్రమే వర్తించునదిగాదు. అది గృహమునందే ప్రారంభమగును. తండ్రి యాజ్ఞకు తనయులు విధేయులు గావలెను. తండ్రి ఎల్లప్పుడును న్యాయముగానే విధివర్తించునది గాదు. అతడన్యాయముగ ప్రవర్తించినను తండ్రి గాననే విధేయతకు పాత్రుడగుచున్నాడు. కళాశాలనుండి విద్యించువన పరీక్షించినపుడంతయును విద్యుశఃవై నాధాపకడి యున్నది. మానవపురోగ్యధికి క్రమశఃయే మూలాధారము. నాకిచటి విద్యార్థులతో మిత్రమన్నంతవరకును లేడుగాని నాకు తెలిసి నంతవరకు వంగరాష్ట్రముందలి యువకులుగూడ నితరదేశముల విద్యార్థులవలెనే గౌరవమును విధానుకమునుగూర్చి యున్న తాదర్శములను గలిగి గౌరవమునోను ఉదారభావమునోను గూడిన జీవితమును గడుపవలయున్నారనియే నేనుగ్రహించితిని. ఇచ్చటివిద్యార్థుల జీవితములతోని కొన్ని భాగములతో నాకు పరిచయము లేదుగాని నాకుగల సందేహనివారణముకకది సాధ్యమగుట లేదు. ఇతరదేశములలో నిట్టికలనములు జరిగివును వానిని జరిపినవారలతో అభివాంక్ష తెలిసికొన లేక పోయిన విషయములను నేను స్మరించుచున్నాను. వానిని గూర్చి కళాశాలాధికారులెట్లు ప్రవర్తించిరి? వారెట్లు ప్రవర్తించలేనని విద్యార్థులను ప్రజలును కోరిరి? నేరముచేసినవారిని గురించియులలో సహాయముచేయుటకు రావలెనని కళాశాలాధ్యక్షులు పోలీసు కమిషనుకు గాని పైలి ఫోను మూలమున పిలిచిరా? అట్టి వారి కసంబద్ధముగ తోచి యుండును. కాన వారా నేరముచేసిన విద్యార్థుల నేకోరి. నేరముచేసిన విద్యార్థులను పట్టియిండునీ కత్తివదిద్యార్థులను కోరుట వాంఛనీయమైనదిగాదు. పోలీసువారినికోరుట అంగరేణ్యముండును వంగరాష్ట్రమునను గూడ విద్యార్థులకు అగౌరవకరము. కాన వారావిద్యార్థులనే కోల్పోయితి. విద్యార్థులు అత్యగౌరవమునకుగాను శత్రుజంతుకక విజయచెప్పెదరని వాదనలపని ఇది కృత్తులకు ఎల్లప్పుడును సాధ్యముగాదని నేనెను గుడును. కాని సహాధ్యాయులైన ఎట్లు చేసెదరనియే కృత్తులెట్లు చేయుండురనియే నాకు నిరంతరమును విశ్వాసము కలదు. కాని ఇచ్చట ఎట్లు జరిగకుండుట నా కాశ్చక్యమును కలిగించినది. కాని అది అట్టిదిగాదని చాలమంది చెప్పిరి. అది అట్టిది కాకుండుట సత్యమైనచో విద్యను ముగించిపట్టి మిత్రమికపత్రిక కలుగకుండుటకును మిత్ర ఎభివృద్ధిలెనని మిత్రను నేనునుగూడ కోరుచున్నట్టి సభ్యులులనేకము మిత్రులుగుటకును విద్యార్థులగుటకు భావనీయుల సద్యక్షమువైననే భారతీయ కేకాభివృద్ధి ఏప్పడి యుండుటచే పట్టి మిత్రదేశముల మేలు కొరకును మిత్ర విద్యార్థులభావమున మార్పు కలిగింపవలెనని నేను మిత్రులను కోరుచున్నాను. ఇట్టిగౌరవాదర్శమును మిత్రక్షేత్రగా గడుపించిచోనని మిత్రానుసములకనుకూలమున తోచకపోదు. తాముచేసిన తప్పిదమున కితియలను బాధలకు పాటుచేసిన పిరికివారలను వంగరేణ్య విద్యార్థులెన్నడును గౌరవింపరని నేనెరుగుదును. దేహబలమును మానసిక బలమునను గూడ బంగారీ యువకులు పిరికితనమును చూపువాని కొరని నేనుకలంచెదను. కాన వార్తాపత్రికలకు పేరుతొలపకుండ కేభులహృదయము సమ్మేకట్టి కళాశాలకు పోకుండలించిపోవుటయున్నగు కార్యములక జరగవని నేను కలంచెదను. అట్లుజరగుటకు కారణము లెట్టివైనను భారతీయ సామ్యత్వ వైరుధ్యమువల్ల మందులకు కారణముకాదని నేను కలంచెదను ఇట్టి సభలలో సాధారణముగ సుభద్రనియ కాలమునకన్న సభికాలము నేను మిత్రుల పిలిపితి. నేను చెప్పినదానిని మిత్ర సదభిప్రాయముతో గ్రహించునది కలంచెదను. నాకు సాధ్యమైనపుడెల్ల విద్యార్థులకు సహాయము చేయుట కెత్తరుగుటలేదను వారికి మిత్రుడనగుట చేరని ను నాకు ముఖ్య కర్తవ్యమై యున్నది. విద్యార్థులకు బాధకరనిగాని తమకు బాధకరనికదని విద్యార్థులు కలవరుచున్నారని గాని నాకు తెలిసినపుడునే నా విషయ మాలోచించుచుండును. కాని విద్యార్థులకులే నది వారి ధ్యమఃవంగరాష్ట్రవిద్యార్థులు నాసహాయముననుబడముటకర్తవ్యమని నాకు ప్రవర్తనయగుట వంగరాష్ట్రములకు మోరంబరును కోరినదని నేను కలంచును. కాన నేను మిత్రులకు విద్యార్థులకు నేనుకలగజేయును.

ఇది ఇంతవరకు నాకు వచ్చిన ఎల్. కంప్యూటర్ల వారము
నాకు మొదటి గ్రోపు ఓర్వోరువవరకు తెలిసింపబడినది.

విషయానుక్రమణిక.

బమ్మెరపోతరాజుగారి	2
శృతాంతరీఖలు, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము	8
రాజ్ పాక చిన్నన్న	4
సభలు, భార్యపాటు బాద్మి గజెట్టు	5
ప్రధానవ్యాసము	
కానన నిర్వాణసభ యెన్నికలు	6
గుగుణవిలాససభ	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రీ వార్తలు	8
చెన్నపురి కానన సభ	9-10
శృతాంతరీఖలు	11
ఇంగ్లీషు శంత్రీవార్తలు	12-13-14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ మార్చి నెల 15 వ తేది

బుధవారము.

శాసననిర్వాణ సభల యెన్నికలు

లోకారాధన జీవనము దురాచారము, యశో వర్ధకమైనను ప్రయాసములేము. గౌరవభాజనం బైనను నపవాదారోపణమునకు హేతుభూతము. సేవాయత్తంబైనను లాభారోపణమునకు గరణము. దేశహిత పరాయణంబైనను స్వార్థారోపణమునకు సాధనము. ప్రజారాధన యోగ్యంబైనను దురభిప్రాయ ప్రతిపాదనమునకు మూలము. దేశారాధన జీవనము సులభసాధ్యము గాదు. దేశారాధన కలకు క్రజ్ఞపాండిత్యము వివేకము శాంతము సహనము ధర్మశ్రద్ధ ధైర్యము నిష్పక్షపాతము మొదలగు సర్వగుణము లవసరములు. ప్రజలయందు రుచులు వేరు, భావములు వేరు, ఆదర్శములు వేరు, సంకల్పములు వేరు. నానాభావ సమన్వితమైన ప్రజలను సంక్రతులను జేయుట యేరికిని సాధ్యము గాదు. పాశ్చాత్య దేశములందు లోకారాధన జీవనము వర్జింపబడినది. హిందూదేశమునందు లోకారాధన జీవన మారంభదశయందున్నది. రాజ్యాంగాధికారము అధికారుల హస్తమునందున్నది. ప్రజాభిప్రాయములను సంగీకరించవలసిన యవసరము పాలకులకు లేదు. ప్రజలకు వయస్కిప్రాయములను పాలకులచే సంగీకృతము చేయించగల బలము ప్రజాప్రతినిధులకు లేదు. ప్రజలకు లేని బలము గలగుట యసంభవము. పౌరసేవాధికార వృత్తి యందు ముప్పుచే జ్ఞాతితేరిన పాలకవర్గముతో ఖండవాదమున కుపక్రమించి వారల నిర్బంధమును సులభసాధ్యముగాదు. ఇట్టి సందర్భస్థితియందు ప్రజాప్రతినిధులు శాసనసభలయందు వారివిధుల సత్వంత సామర్థ్యముతో నిర్వహించుచున్నారని యొప్పుకొనవలయును. ప్రతినిధులు చేసినదానికంటెను చేయవలసిన దధికముగ గలదనుటయును నిజము.

మోర్లి మింటర్ సొసైటీయము లాచరణమునకు వచ్చినతరువాతను రెండుసార్లు ఎన్నికలు జరిగినవి. ఆ యెన్నికలయందు సమగ్రమైన ప్రతినిధు లెన్నుకొనబడిరి. తిరిగి ఎన్నికలను జేయవలసిన కాలము సమీపించుచున్నది. ఇంతవఱకును ప్రతినిధులుగ నుండి పనిజేసినవారు తిరిగి ఎన్నికొనబడుటకు నియోజన వర్గమును గోరుచున్నారు. క్రొత్తవాడను ప్రతినిధ్య గౌరవమును

బడయవలయునని యపేక్షించుచున్నారు. నాలుగు కోట్ల ప్రజలుగలచెన్నపురి రాష్ట్రమునకు 21 మంది ప్రతినిధుల నెన్నుకొనెడి స్వతంత్రముగలదు. ఆ ప్రతినిధులందు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య స్వత్వమును మినహాయించిన చెన్నపురి రాష్ట్రములోని మునిసిపాలిటీలకును లోకలు బోర్డులకు 9 మంది ప్రతినిధుల నెన్నుకొనెడి యధికారము గలదు. తెలుగు మండలములకు గంజాము విశాఖకట్టణ మండలము లొకరిని, కృష్ణా గుంటూరు గోదావరి మండలము లొకరిని, నెల్లూరు కడప చిత్తూరు మండలము లొకరిని, కర్నూలు బళ్లారి అనంతపురము మండలము లొకరిని నెన్నుకొనెడి యధికారము గలదు.

ప్రతి ప్రదేశమునకును ననేకులు ప్రతినిధులుగ నుండగోరుచున్నారు. ప్రతి ప్రదేశమునకును నొక ప్రతినిధిమాత్ర ముండగలదు గాని యనేకులుండట కవకాశములేదు. నియోజక గణమునకు ప్రాతినిధ్యమును గోరెడివారి గుణసామర్థ్యములు విడితములు. కాన యోగ్యులకు కదవి లభించుట సత్వము. యుద్ధానంతరము నందు రాజ్యాంగము లందు ప్రబలమైన సంస్కరణములు గలుగునని ప్రతీతిగలదు. ఆ సమయమునందు రాజ్యాంగ వ్యవహారములందు సమగ్రముగ నాయకులు ప్రతినిధులుగ నుండిన ప్రజలకును పాలకులకును ననుకూలముగ నుండును. ఆలాభమును గమనించి అనుభవశాలులైన మన నాయకులను తిరిగి ప్రతినిధులనుగ నెన్నుకొనుట కర్తవ్యమని దేశ బాంధవులు గ్రహించి తదరు గుణ్యముగ బ్రవర్తించుట యుక్తము.

గౌ. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు గత నియమితకాలమునందు కృష్ణా, గుంటూరు, గోదావరి మండలములకు ప్రతినిధులుగ నుండి ప్రజల పాలకుల మెప్పులను బడసియుండిరి. అటవీపాలక పంచాయితీసభయందును, ఆరోగ్యపంచాయితీసభయందును, యాత్రీకపంచాయితీ సభయందును వారు సభ్యులుగ నుండి ప్రజాపక్షము నవలంబించి ప్రజల సౌకర్యమునకై పనిజేసిరి. కృష్ణా, గోదావరి, గుంటూరు మండలముల సుఖితికిని రయితుల భాగ్యభోగ్యములకును మూలమైన నీటిపారుదలను గురించియును పారుదలపద్ధతులందు గల కష్టసమస్యలను గురించియును రామచంద్రరావుగారికి మంచి యనుభవముగలదని వారు శాసనసభయందు వేసిన ప్రశ్నలవలనను నుపపాదించిన తీర్మానములవలనను వ్యక్తమగుచున్నది. గ్రామ పారిశుధ్యము, గ్రామనిర్మాణము మొదలగు గ్రామ సౌకర్యములకు సంబంధించిన విషయములందు రామచంద్రరావుగారు ప్రత్యేకముగ బరిశ్రమచేసి యనుభవమును గడంచెయున్నారు. సర్వోహార్థి అర్హుగారు నీటిపారుదలలోని లోపములను విమర్శించుటకై సంచారమును జేసినపుడు రామచంద్రరావుగారు సహకారిగ నియమింపబడిరి. శాసన సభాసమావేశముల కార్యక్రమమును ఒరికించెడి వారలకు రామచంద్రరావుగారి కార్యనీతి, బుద్ధికుశలత సహనము శాంతస్వభావము నిరంతర వ్యవసాయ పరాయణత్వము వ్యక్తములు. సర్వోహార్థి స్థూలగారు రామచంద్రరావుగారిని దక్షిణ హిందూస్థానమునకు పూజనీయులైన గోఖలేపంత్తి వారిని సంస్తుతించెను. యుద్ధసందర్భముల నరుస

రించి ప్రస్తుతము పాలకు లధికారాభిమానులైనన ప్రతినిధ్యభిప్రాయములను సానుభూతితో నవలంకించుట కవకాశము గలిగినది. అట్టి సందర్భములందు కృష్ణా గుంటూరు గోదావరి మండలములలో మున్సిపాలిటీల లోకలు బోర్డుల ప్రతినిధులు తిరిగి రామచంద్రరావుపంతులుగారిని నెన్నుకొని వారి యనుభవమును వివేకమును పరిజ్ఞానశీలనమును నుపయుక్తముగ నటులు చేయుట సమంజసము, వివేకము.

సుగుణవిలాస సభ.

నిన్న సాయంకాలమున చెన్నపురి ప్రజోదానమునందలి వ్యాయాస సంఘమువారి యావరమున ప్రత్యేకముగ నిర్వహింపబడిన సభాశాలలో సుగుణవిలాస సభవారి పంచ విశేషదృశ్యోత్సవమును హోదావముతో జరిపిరి. ఆవివరములకు హోదావముల ప్రకటించితిమి. 25 సంవత్సరముల క్రితము 7 గురితోమొదట సీసభ ప్రారంభింపబడినదట. నేడు 1300 మంది సభ్యులకు గలిగియున్నది. ద్రావిడాంధ్రాంగ్ల కన్నడ సంస్కృత భాషలలో సభవారు నాటకములను ప్రదర్శించుచున్నారు. ఈనాటకములను ప్రదర్శించుటకు వేర్వేరు శాఖలేర్పరుపబడి యున్నవి. అందు ద్రావిడాంధ్రాంగ్ల శాఖలు స్థిరపడియున్నవి. తక్కిన రెండు శాఖలును గూడ స్థిరపడగలవు. సభ ప్రజాప్రభుత్వవిధానము ననుసరించుచుండుట చాల శ్లాఘనీయము. కార్యనిర్వాహకోద్యోగులను కార్యనిర్వాహక సంఘమును నిండుసభ్యులు నియోజించెదరు. సర్వకార్యములును బహు జనాభిప్రాయాను సరముగనే నిర్వహింప బడుచున్నవి. ఈ సభయందు దేవరొనారీమణులు గూడ సభ్యులుగా నున్నారు. ఈసభ వారు నాటకప్రదర్శనమును క్రధానాదార్యముగ నుంచుకొనినను దానితోడనే తనివినొందక పలు విధములగు నితర మార్గములను గూడ సభ్యులకు పకరించుచున్నారు. ఆంధ్ర ద్రావిడాంగ్ల భాషా గ్రంథభాంధారములను చేర్చిరి. ఆంగ్లమునను ద్రవిడాంధ్రభాషలయందును ప్రకటితములగు చున్న దిన, వార, మాసపత్రికలను తెచ్చించుచున్నారు. పలువిధములగు క్రీడల కవకాశమును కలిగించినారు. ప్రీతిభోజనమును మున్నగు వానిమార్గమున సంఘసేవ నొనరించుచున్నారు. అన్నదాన సమాజములకు యుద్ధనిధులకు ఆపదకు పాల్పడిన వారి సహాయ నిధులకు మరి ఇతర ధర్మకార్యములకును ధనసహాయము చేయుచున్నారు. జాతీయ భావమును పుంకొల్పుచున్నారు. స్వపరిపాలనము నభ్యసించుచున్నారు. నాటక ప్రదర్శనము నందు వీరి వీర్వాణులు చాల ప్రశంస నీయములు. రంగోపకరణములు నిర్దుష్టములు. వీరికి నాటక ప్రదర్శనము విలాస మాత్రముగాని జీవనాధారము గాదు. అట్టివోవీరు క్రదర్శనా విధానమునందు చూపుచున్న శ్రద్ధ చాల ప్రశంసనీయము. నాటక ప్రదర్శనమే వృత్తిగా జీవించు సంఘములవారు వీరివలన నేర్చుకొనదగిన వెన్నియో కలదని నుడువుటయందు దతిశయోక్తిగోరంతయును లేదు ఇట్లు దినధిన ప్రవర్ధమానమై సహస్రాధిక సంఖ్యా క సభ్యుల సమవేతమై పంచవిశేషదృశ్యోత్సవమును జయప్రదముగ నిర్వహించిన నాటక సంఘముందు ఇంతవరకు చెన్నపురి రాష్ట్రమున నుండినట్లు మేము వినియుండలేదు. కాన నీవిషయమున గూడ వీరు మార్గదర్శకులైరి. వెన్నకు ప్రభువు చెన్నపురి గవర్నరుగానున్న కాలమున సీసభ 300 మంది సభ్యులను మాత్రమే గలిగియుండెను అందులకే వారాశ్చర్య భరితులైరట. నేడు

పెట్టంను క్రభువుగాను గవర్నరుగానుండి ఈమ
హాత్మనమున కావూతులై సభాసలి నలంకరిం
చినపుడు 1300 మంది సభ్యులు గలరని సభవాకు
శ్రీవారికి విన్నవించ గలుగుట ఎంతయు సంశోష
కరము. మరియొక పాతికవత్సరములలో నారీమనులే
పాత్రధారణమునకు సిద్ధపడుట చేకూర గలదని
నిన్నటిది. మున మహాత్మ్య ప్రావీణ్యము చేయుట
లో సంబంధము మొదల్యారు బి.వి.బి.ఎల్. గారు
నుడివిన విషయమునకు మేము తథాస్తు యను
చున్నాము. కాని ఈవాంఛితము నెఱవేరుటకు
సభవాకు మహిళాసభ్యుల కధికముగ ప్రోత్సా
హము నొసంగవలసి యున్నారని మేము తలచె
దము. స్త్రీలకు నాటకావలోకన సౌకర్యము తప్ప
ప్రస్తుతమున నితర సౌకర్యములు లేవు గ్రంథ
పఠనమునకును పత్రికాపఠనమునకును క్రీడలకును
వాకికి ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు లేవు. వియోజనమున
వారి యభిప్రాయములను పుచ్చుకొనుట లేదు.
విద్యాధికులగు స్త్రీలు విద్యాధికులగు పురుషులతో
సమముగ సర్వ స్వాతంత్ర్యములను బడయుట
కర్తవ్య గలిగి యున్నారు. ఇట్టి యవకాశము వారి
కొనంగిన గాని మహిళాసభ్యుల సంఖ్య విస్తరించు
టకును వారికాదరము హెచ్చుటకును వారు రంగ
స్థలము నలంకరించుటకును అవకాశము కలుగదు.
నాటకప్రదర్శక శాఖలను ద్రావిడశాఖ తక్కిన
శాఖలకన్న మిక్కిలి యనుకూలస్థితియు దున్నది
గాని తక్కిన శాఖలల్లులేవు ఆంధ్రశాఖ ద్రావిడ
శాఖలో నించుమించుగ సమానముగనే పని
చేయుచున్నది గాని ఆంధ్రసభ్యుల కభిమానము
కొరలెడి కనపడుచున్నది. ఉత్తర సర్కారులు
దత్తకుండలములు మున్నగు నాంధ్రదేశీయులు
పలువురు సభ్యులకు సభ్యులుగా నున్నారు గాని
వీరు సభ్యులనిపించుకొనుటతో మాత్రమే సరిపె
నొంది ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి సాధకముగ ఆంధ్ర
నాటక శాఖను చక్కబరచి సజీవము నొనరించుట
యం దించుకంతయైన శ్రద్ధ వహించుట లేదు.
చిర కాలము క్రితము చెన్నపురిలో స్థిరపడిన
యాంధ్రులును మాత్రమే ద్రావిడ సోదరులును
ఈశాఖయందు గూడ ప్రధానపాత్రలను ధరింపవల
సియ్యవచ్చును. ఈవిషయము నాంధ్రులు గమనించి
శ్రద్ధ వహి తురని నమ్మెదము. సభవారికి స్వకీయ
ముగ ప్రదర్శనశాలా భవనము లేకుండుట చాల
యభ్యంతరకరముగ నున్నది. విక్టోరియా పురమం
దిరము వందలి ప్రదర్శనశాల ప్రదర్శకులకును
ప్రేక్షకులకును గూడ నననుకూలముగ నున్నది.
ఇంతవరకు భవన నిర్మాణమునకు వీరు 13 వేల
రూపాయలను చేకూర్చగలిగిరి. సభవారి విషయ
మున చాలశ్రద్ధ వహించుట యవసరము. ముఖ్య
ముగనది అరుకూలముగ స్థలమును సమకూర్చుట.
నిన్నను సూచించబడినరీతిని వ్యాయామ సంఘము
వారు తమస్వాధీనము దున్న విశాలప్రదేశమున
వలయు భాగమును సభవారి కొనంగుటయు లం
దులకు పురపాలక సంఘమువారును ప్రభుత్వము
వారు నామోదించుటయు నెల్లరకును సంతనము
గలిగింపగలవు. గాన నీ విషయమున వ్యాయామ
సంఘము వారును పురపాలక సంఘము వారును
శ్రీ పెట్టంను క్రభువుగాను గూడ నుదారభావ
ముతో సహకారని నమ్మెదము. ఈకట్టడము
పూర్తియగుటకు సుమారు లక్షరూపాయలు కావ
లసియుండునట. దీనినిబట్టి చూచిన ప్రస్తుతము సభ
వారు సేకరించినది చాలస్వల్పభాగమేయైనను లక్షా
ధికారులను కోటిశ్రమలనుగ నుడిక్కుంగవులను
ఉన్నతోద్యోగులను సభ్యులనుగా బడయగలిగిన
సుగుణవీలాససభ కీమొత్తములభించుట దుర్లుబము
కాదని తలంచెదము. సభవారు వాఙ్మయాభివృద్ధి

కిని చిత్రకళలయభివృద్ధికిని ప్రదర్శన కళాభివృద్ధికిని
ఎట్టి శ్రద్ధను చూపుచున్నారో సంఘసేవ పట్లను
గూడ నట్టి శ్రద్ధనే పూని అసహాయలగు సోదరుల
నుద్ధరించుటయందును బీజబాహరకు పరిశ్రామి
కాదివిద్యుల సచితముగ కాత్రిపాత శాలలు మున్నగు
వాని నేర్పరచి నేర్పుటయందును తమ యాజ్ఞా
యమున కొంతభాగమును వినియోగించెద రని
నమ్ముచున్నాము. విశ్వసాదరత్వమును ప్రేమా
తత్వమును ప్రధానాదర్శములుగ ప్రహింతురు
గాక యది కోరెదము. సభ్యుల భోగపరత్వమున
కగుచున్న వ్యయములను కొంత తగ్గించి యెవ
నాసామ్యునిట్టి సద్వ్యయములకు వినియోగించిన
సభవారుదేశ సేవను సంఘ సేవనుగూడ నుచితరీతిని
నిర్వహించిన తగుదు రని సూచించుచున్నాము

కృష్ణామండల సభ.

గుడివాడయందు సమావేశము గానున్న
25వ కృష్ణా మండలసభకు నా|| కేశవ పిల్లగ
రధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరని వార్త సంతృప్తి
కరము. ఇటీవల కృష్ణా గుంటూరు గోదావరి
మండలంబులందు మండల సభల కధ్యక్షులకుగ
మండలవాసుల నెన్నుకొనుట యాచారమైనది.
ఆ యాచారమును విడిచి ప్రజాసేవా నరతంత్రు
డైన నా|| కేశవపిల్లగారిని సధ్యక్షులనుగ నెన్నుకొని
గుడివాడ పురపాలకసభ్యులు వివేకమును స్వతంత్ర
మును బ్రకటించినందులకు సంస్తవనీయులు. కేశవ
పిల్లగారికి మండలసభయందు ముఖ్యపర్చు నీ
యాంశమైన డెబ్బాభూముల విషయము లనభవ
వేద్యములు గాకపోయినను శాసన సభలందు
జరిగిన చర్చలవలనను నితర ప్రదేశానుభవము
వలనను తెలిసియుండును. తెలుగు మండలములందు
సభాకార్యక్రమము నాంధ్ర భాషయందు జరిపిం
చుట యాచారమైనది. తెలుగుదేశ వాసులై తెలుగు
భాషను మాటలాడుచున్న కేశవపిల్లగారికి కార్య
క్రమమును దేశభాషయందు నడుపుటయును
సులభసాధ్యము. కృష్ణామండలము ప్రస్తుతము
జాతీయోద్యమములకును నూతనోత్సాహ పూరి
తలచిన యా ప్రోద్బలములను జన్మనానము.
ప్రజాసేవా పరాయణులును స్వతంత్ర ప్రవర్త
కులును నైన కేశవపిల్లగారాంధ్రోద్యమము
సాదర్యపూర్వకముగ సంగీకరించిరి గాన సాదర్య
పూర్వకముగ సంగీకరించినదానిని ప్రకృతోప
యోగమనియును సంగీకరించి కార్యక్రమమును
నిర్వహించెదరు గాకయని నమ్ముచున్నాము.

ప్రభుత్వాధికారుల చిత్రములు

గౌ. పి. ఎస్. కృష్ణారావుగారు ప్రజలకు ఆనడుగుల
ములను కలిగించుటకు కారణమయిన రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయపు
శేఖారులను. పట్టణ రూ.9000 లదుగగా ప్రభుత్వసభ్యులు
నెట్టిం గండగోళము నిన్నటిదికను వివరించుట బీదప్రజ
లకు సంబంధములేక బాగుగా బ్రతుకు ప్రభుత్వ పండితుల జీత
ములతో పాటు వ్యక్తిత్వము ఇయ్యవలసినదని ప్రభుత్వకమి
షన్ ఆఫ్ ఫక్షముగా మన ప్రతినిధులు ఎరిగించిరి. రూ.1000
జీతగానికి ఏమిక్రమముండును. అంతేలే రూ.5000ల వ్యక్తిత్వతి
య్య గౌ. శ్రీనివాసకృష్ణారావు పురికొల్పినవివర్య చదివె తిర
తగియున్నది. ఆపండితులు అసంతృప్తులయ్యారట! వ్యక్తు
లి న్యూకలెకట! ఇండియా ప్రభుత్వమువారు 6,000ల ప్రత్యే
కించిపెట్టగా మనసానిక ప్రభువులు రూ.6000ల వ్యక్తులచేయ
నెంచివారట! ఈ వ్యక్తులవ్యక్తులకై వాడుకలూ పర్ మా
కొల్లుగానికి విచారకరము! తంజావూరులో పెద్దయ్యద్యోగ
క్షుల కిండ్లు కట్టుటకు భూమి కొనుటకై నేడు ముంబాయి నరూ
4500 లిందుతోచేర్చి యాచెదగా పర్ మాకొల్లుగాను, అంత
కంటెను గౌ. పి. ఎస్. కృష్ణారావుగారు రిజిస్ట్రార్ కార్యాల
యములకై యెంత ఎక్కువ యడిగిరి. ముఖ్య విద్యాధికా
గ పండితులయొక్కయు విజ్ఞులగు శిశువ్రాత అధికారుల
యొక్కయు సౌఖ్యము, ఆనందముగాని అనకూలముగాని కా
దునుమా, విశాఖపట్టణము, కర్నూలు, నెల్లూరు జిల్లాల లక్ష
ల కొలది ప్రజల యనవరమును, కనీస పక్షము, అనకూలము
ను మించి యాలోచింపదగినది యని యెంచవలసినదే గా?

సాంస్కృతిక వార్తలు

కాలమానస్థితి:— నిన్నటి దినమున ఆధిరోష్ణము
89. 3 డిగ్రీలు. అధమాష్ణము 70. 8 డిగ్రీలు.

దీపముల వెలిగించు కాలము:—మార్చి 15-16
తేదీలను సాయంత్రము 6.48 గంటలకు దీపములు వెలిగించెదరు.

చెన్నపురిలోని మతరూపిక వ్యాధి:— ఇదరాను
లోని 20 దేవిజలలలోను ఈ నెల 11-వ తేదీనో సంతమగు
వారములో 15 మందికి వ్యాధిసోకింది. 25 గుడి మృతిసోందిరి.
తిరువల్లి క్షేత్రంలో నీ వ్యాధి చాల హెచ్చుగా నున్నది.

ఒక దొంగపిల్లకాదు:— నెంటుపేటపల్లె నచ్చిలో
ని దొంగిలాయును దొంగిలించినందులకు ఒక క్రైస్తవబాలకు
నకు పి. నానాయగమి ననుగాను మూడు నెలలు కఠినశిక్షను
విధించిరి. ఈబాలకు దీక్షణగా శోకనా ట్టికొంగతయించేసి
దండింబడి యుండెను.

ఆంగ్ల భాషాభివృద్ధి సంఘము:— ఈనెల 17వ
తేదీ కుక్కవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు చెన్నపురి
రాజధాని కళాశాలలో “భారతీయ భాషలకు ఆంగ్లభాషా
ప్రయోజనావశ్యకతల” ను గూర్చి పి. శేషుద్రా ఎం. ఏ. గారు
ఉపన్యసించెదరు. మార్కు పొందుట గాని సభాధిపత్యమును
కహించురు.

పచ్చయప్ప “హైస్కూలు” వాఙ్మయసంఘము:—
వై సంఘమువారి నాల్గవ సాంవత్సరీకోత్సవము ఈనెల 16-వ
తేదీన సాయంకాలము 5 గంటలకు ఉత్తరదిక్కు గదిలో
జానబడును. శేషు-హెచ్. కజిన్నగారు సాంవత్సరిక
పుత్రాంతమును జదివెదరు. వ్యాసరాధి టి. సి. శేషగిరి
అయ్యులు గాని సభాధిపత్యము వహించురు.

తపాల ప్రకటనలు:— 18వ తేదీ శనివారము
నాడు రంగూడునకు బోవు మెయిలు స్టీమరు చెన్నపురికించి
బయలుదేరుచున్నది. జనరలు పోస్టాఫీసుకుద్ద ఆదివారము, రిజిస్ట్రీ
చేయని ఉత్తరములు 5 గంటలకు 8-30 గంటలవరకును,
రిజిస్ట్రీ కన్పులను మూడుగంటలవరకును, పంపిణీ 1-30
గంటలవరకు పోస్టుచేయవచ్చును. తక్కిన తపాలాఫీసులలో
నెంతవరకు పోస్టుచేయవచ్చునో అయా పోస్టు ఆఫీసులలో
జడిగిన తెలియగలదు.

స్త్రీ విశ్వవిద్యాలయము:— గతకక్షయంతయును
ప్రాగ్ధనకు కర్వేగాను ఈ రాజధానిలో పర్యటనము చేసిరి
వారానయములలో ఉదరాను, మధుర, తిరుమనాశిల్లి, తంజా
వూరు, తంభికోణము, నేలక, బెంగళూరు పట్టణములకు
తెల్లికి. పత్తి పట్టణములలోను కర్వేగాను పర్యటించిరి. పత్తి
పట్టణమునందు సభికులు వారి ఉపకారమునకు మిక్కిలి
సంతోషించి కరతాశక్త్యులపూర్వకముగా సత్సాహముల తెలి
య జేయుచుండిరి. ఆయాస్థలములలో ననేనెల స్త్రీ విశ్వ
విద్యాలయ సభికులుగా జీతముండిరి. జట్టభగ్గారి శాఖలో
ఆయాప్రదేశములలో 200 మంది చేరిరి. కలకత్తాకు సోవుటకై
కర్వేగాను చెన్నపురి విడిచిపెట్టిరి. మార్గమంతి వారు రాజ
హమేంద్గిరము, విశాఖపట్టణము, బరంపురములలో దిగి
ఉపన్యసించెదరు.

ఒంగోలు తెనాలి పట్టణములకు			
గవర్నరుగారి ప్రయాణ క్రమము.			
తేదీ	వారము	పట్టణము	పుర్రేక్షకు గంట
			గమము పూ. ఆ.
మార్చి 17	కుక్క	మద్రాసు నెంటుపేట	గమము — 10
„ 18	శని	తెనాలి	పుర్రేక్షకు 7
„ „	„	„	గమము 41
„ „	„	„	పుర్రేక్షకు — 8-30
„ „	„	„	గమము — 7-30
„ 19	ఆది	మ. నెం	పుర్రేక్షకు 7-30
గవర్నరుగారితో గూడ వారి వ్రోదేలు సెక్రటరీ టి. వి. మాంజురు గారును, మిలిటరీ సెక్రటరీ కె. వై. హెచ్- ఎఫ్- కాలింగ్రిడ్జిగారును, ఏడికాం ఎల్- వి- గానన్ గారును పెల్లురు-			

అమెరికా ఆర్థికదళము మెక్సికోదేశమునకు బోవుట

అమెరికా ఆర్థికదళము మెక్సికోదేశమునకు బోవుట

జర్మనుఫలితము—బెర్లినునగరవాసుల సంతాపము

ఆంగ్లనేనాదళము—తెనెంటుగారి వ్యవస్థ.

ఇంగ్లండు

వివాహితులు—నై నిక నేన.

లండను మార్చి 13:—విన్నటి దినమున క్వెంట్రీ, లీసెస్టర్, షెఫీల్డ్, విగ్కాల్ లోను వివాహితులు తమయనస్సులతో దేవుని కర్పణగావించిరి. వివాహితులను వైశ్యులు జేతు దల యాభాసించుటకు బూర్వ మవివాహితుల నందరిని జేర్చు వలయునని గోడును తీర్మానముల జరిగినవి. ఈ విషయమును విచారించుచున్న మంత్రివర్గము సంఘములు రిజిస్ట్రార్లతో కలిసి నిశ్చయము వ్రుత్తుల నాశేకముల జరిగించి మిగత వృత్తులందఱును యవివాహితులను తిగించుటకు నిశ్చయించి రనుచున్నారు.

యుద్ధ సంఘము సూచుట

లండను మార్చి 13:—నైనిక మదింపుల చర్చ జరుగ నుండుటచేయునాయోధులయొక్కయూలీలుల యొక్కయు యుద్ధ కమిటీలలో తొలిసారి సమావేశమగుచును.

అధినివేశములకు రాయబారము

లండను మార్చి 13:—లాయడ్ బార్ని గారు కోరగా బ్రెగిడేయకు జరగా మించిక గారు పత్రిక సందేశము మీద అధినివేశములకు బో నిశ్చయించిరి.

వైమానిక బాడి.

లండను మార్చి 14:—అధికారము రెండు రూముల వ్యూహ శాస్త్రభారాంబుమీద జర్మనీయుల జలవిమాన మొకటి గాన నయ్యెను. కాని అది తీరమున జేరలేదు. బ్రిటిషువారి జలవిమానములు దానిని తరిమి వైచెను.

చాంబర్లెనుగారి యారోగ్యము.

లండను మార్చి 13:—చాంబర్లెనుగారి రింకను వారి గది విడిచి బయటకు వచ్చుట లేదు.

కర్జను ప్రభువు.

లండను మార్చి 13:—కర్జను ప్రభువును సెన్యుడిగ నుండు చున్నది.

అఫ్రికా

మాన్యు అఫ్రికాయుద్ధము

లండను మార్చి 13:—ఈనెల 12 వ తేదీన జనరలు స్కట్టుగారిటుల తంజావూరుగిరి. తమిళాకు పశ్చిమమున నున్న కిలోవోగుట్టయొద్ద జర్మనులు సిద్ధపరచిన ఘోషముల యొద్ద ఈనెల 11 వ తేదీన యుద్ధము ప్రారంభమై తీరమున జరిగినది. నాడు అర్ధ రాత్రి మువరకు ను పోర టుని టుగుడ (మొగ్గుయండెను. జలసింహులువులుగల వరకపు కొండలయందు కర్మపులు సేవలనుచేయుటచే చాల నిరోధము మాకుకలిగింది. ఆరాత్రి 9-12 గంటలవరకు కడపటి సారి సన్నీలతో తీరగిరిని పోరాటముజరిగినది. దక్షిణాఫ్రికా పశ్చాతదేశమునకు చేరిన రైపు నెంటు కర్జును ఫీతు గారును మే జయ భావ్యు ను గారును చేర్చేరు గా నేనలను నడిపి స్థానమునాకరిమించి మరునాడుదయమున సహాయముగోనకు సేవల కర్మవరకును వారునిపుకొనగలిగిరి. ఆపులు జర్మనుసేనలను సూచికచేరినచేతయలలనును నైతతిముఖముగ ఈపాకు పోవుచుండుట కనబడినది. 8-9-10 తేదీలకు ఆంగ్లసేనలు ముందుగ ముందుకేగి జర్మనుసేనలకు చ్చిబ్బుటచే ఒడిగొయి కలిమించిచేతో ఈకార్యముననున్న గుర్తులలోచేరిన జర్మను సేనలను జనరలు స్కట్టుగారి ఆశ్రితభటులు చుట్టుముట్టిరి జర్మనుసేనలనుండి పశ్చిమమునకు పోవుటకు నీలులేకుండ చేయబడుచున్నది. ఆసమయమునందే మేజరు జనరలు స్కట్టుగారి రుచనబడిననీన లాంగిదోనుండి బయలుదేరి జర్మను ప్రధానసేనకు వెళుకనున్న అనూస్టియా మోషీ

కోడ్డున కనబడినది. కాన శత్రువులు దక్షిణముఖముగ ఈనంబరా ఇనుపదారి ప్రాంతమునకు బోవుచున్నారు. మేజు వారిని తరుముచున్నారు.

కెనడా

కెనడావారి నష్టము.

లండనుమార్చి 13:—ఇంతవరకును 18888 మంది కెనడా దేశమున నష్టమైనది టోరాంటోనుండి తిరిగివచ్చెను.

ప్రాస్తు

జర్మనీయుల నష్టము.

పారిసు-మార్చి13:—నాటకరంగమునందలి వైశ్యులలో జర్మనీయులు వెర్దెనులో తమను వెక్కిరించు నిత్యమునైనక నష్టమైన నై నికనుల లెక్క చేయుచున్నారు.

వెర్దెనులో జర్మనీయులలో 200000 మంది నష్టమైనది నూటికొకవత్రిక కాగితములను 10 యుద్ధోగియులు దేబుచున్నారు.

మిత్రమండలి యుద్ధ సభ.

పారిసు మార్చి 13:—మిత్రమండలివారి యుద్ధ సంఘము జనరలు బాఫెగారి మాఖ్యకార్యాలయమున సమావేశమయ్యెను.

ఫిరంగులను ప్రయోగించుట.

విమానములపోరాటము.

లండను మార్చి 14:—ఎయిస్ టుత్తరముననున్న మన ఫిరంగులను ప్రయోగించి వాక్లలో పీతభూములయందన్న శత్రువులు కట్టడముల ననేక ప్రదేశములందు ధ్వంసము చేసితిమి. ముంజెనలోను ఆర్గోన్ తూర్పు భాగమునకు శత్రువుల కట్టడములమీదను మేము ఫిరంగుల ప్రయోగించితిమి. నేటి దినమున మావైమానికము మిక్కిలి చురుకుగా బనిచేసిరి. వెర్దెను టుత్తరముననున్న బ్రూయెల్లీనువద్దనున్న ప్రేక్షకుమీద మా విమానమువారు మాటుముట్టెరి బాంబులను వేసిరి. ఈ ప్రేక్షకుల గారంతయును చాలముఖ్యమైనది. ఆనేకవిమాన పోరాటములయ్యెను. ఈ పోరాటములందు మనకు నిస్సంకోచముగ జయము లభించెను. జర్మనీయుల విమానములను మూడింటిని క్రిందికి దిచుటయు చేసితిమి మిగత విమానములు పరుచుండ జూచితిమి గాని యవి ధ్వంసమై కలుల పురికడలేదు. అంప్రెండివాకు ప్రకటించిరి.

జనరలు మోయిగుగారి ప్రకటనము.

లండను మార్చి 14:—కార్మాడయొద్దను లాబెస్సీ లెథూను కోడ్డును శత్రువులు ముందుగనులను పేర్చిరి గాని నష్టమేమియు కలగలేదు. మా మెట్టులలో ఆర్మెంటేరిను ఇనుప దారియొద్దను పోగియొద్దను మే మనుభూముగ ఫిరంగులను కాల్చితిమి. లూసుయొద్ద గూడ విస్తారముగ ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. ఇరువదియై మూడుముల విస్తారముగ ఫిరంగులను కాల్చిరి. 32 శత్రు విమానములను మా విమానములు తలపడి వారిలో మూడింటిని నేనుగూల్చినవి జనరలు మోయిగుగారు ప్రకటించిరి.

మరానువారి ప్రకటనము

పారిసు మార్చి 14:—వెర్దెను టుత్తరమున మూఖము పశ్చిమమున మోర్గోను బోయిను బోరీను ప్రదేశములకడ తీరముగ ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. పోర్డెనుకును క్రోనుఅడవికిని నడుమనున్న శత్రుసంధానారములవైపు సూఫిరంగులు గుండ్లు బరపినవి. మూఖము టుత్తరమునను వోయి వెరులోను ఫిరంగులు సాధారణముగ కాల్చబడినవి. పగటిలోట పదాతుల పోరు జరుగనేలేదు. ఉత్తరఅల్పానులో ఇటీవల మే మాకరిమించి కందకములయొద్ద జర్మనులు తలపడిగిని మేముఫిరంగులను తుపాకులను గాల్చి వారిని వెంటనే తరిమివేసితిమి.

జర్మను

బెర్లిను వజ్రసిద్ధి

లండను మార్చి 13:—బెర్లినులో వజ్రసిద్ధిను మంజేరయ వత్రికాసంపాదకు డిల్లు వాగి తుచున్నాడు. బెర్లినులోని బ్రజ పత్రికలనుండి బుల్లెట్టితో నిద్రవర కన్నుడును లేరు. వారు పిథులలో బోవుపుడు యేరయో యలోచన గావించుచు తీర్మానమై నిద్రవరపుడు నడచుచున్నట్లు నడచెదను. వెర్దెనుకోరికు వారు స్వయం ధారవోరుచున్నారు.

అస్ట్రీయా

అస్ట్రీయావారి మనోవైకల్యము

లండను మార్చి 13:—వెర్దెనుయొద్ద జర్మనీయులు గావించిన పశ్చిమముల విఫలము బగుటచే అస్ట్రీయావారికి చాల యాశాభంగము కలిగినది. మార్చి 13 ను పోట్టువత్రికకు బుడాపెట్టు విలేఖకుడు కాగితముచున్నాడు.

వజ్జిమరంగ పరిస్థితి

లండను మార్చి 13:—అస్ట్రీయావారు తమ వెర్దెఫిరంగులను ఇటాలియా రంగమునండి దీసివేసిరి. రుస్సురంగము బలహీనమయ్యెను. నిరంతరమును మాత్రమైకల్యములు పశ్చిమరంగమునకుబోవుచున్నవి. వెర్దెనుయొద్ద జర్మనీయులు వైబడుటలలన కల్పిమరంగమున కంతటికిని మరి కదిలకుటనైనికలు గావలసి యుండునని బుడాపెట్టులోని నుద్దనిపులు లనచున్నారు.

అమెరికా

మెక్సికో-అమెరికా.

లండనుమార్చి13:—మెక్సికోదేశమునకుగిరిండుటకై బ్రెగిడేయకు వెర్దెనుగారి వైశ్యులు మెక్సికోలో బ్రేకేం చెను. యుద్ధకర్మేరివారు ఏమియు దెలుపక యూరకున్నారు కాని మామి గుర్తిపునకులను వివాదముల బోనిమించబడెనని దెలియుచున్నది అది న్యాయముగూర్చిరికలు దెలుపుచున్నది.

డిల్లీ

యుద్ధవైద్యవార్త.

డిల్లీ మార్చి 14:—విన్నటిదినమున ఇండియా మంత్రిగారు రాజకృతినిధిగారి కిటు తంజివార్త నంది. వెర్దెనుయొద్దక గాను నేనను జర్మనీయుల శాపుచున్నవి. 10 యవతేది రాత్రి జర్మనీయులు బెరినోగ్ట్రునకు అగ్నేయ భాగముననుండు పరాకు కందకములను చుట్టడించి రాకపోకల కందకములోనికి బొచ్చుకొనిరి.

తిరుగు చుట్టడినలిపి వరాను నేనను జర్మనీయులు వెంటనే యాకందకముననుండి వెడలింపించి. శాపు గాగియునునకును వర్తమానముననుండు శత్రువులు తమయత్నముల ననుమడించిరి. అతి తీవ్రవోరాత్రియందలియు ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. గ్రామమువై శత్రు పదాతులు చాలసార్లు చుట్టడినలిపి దేవాలయమునకు తూర్పుననుండు కొన్ని గృహములు శాకమించుకొనిరి. గాగిను పశ్చిమభాగమువై వీరి యత్నము లన్నియు వర్జములై గను.

కొన్ని చుట్టడుల నొకరినొకరి కుత్సేయుగ జర్మనీయులు పశ్చిమ పార్శ్వముల శాకమించుకొనిరి గాని శిఖరముననుండు ముండకంచెల వరియాలకు పోయిరి. మూడుగంటికి కల్పియమున 11-వ తేదీన ఫిరంగుల దళము దృఢత వ్ర కొంతకగిరి. 12-వ తేదీన ముండును పశ్చిమమున 12-వ తేదీన బెరినోగ్ట్రు మూడుగంటి తూర్పుగట్టు బ్రేకేమునఫిరంగులు కాల్చబడినవి. శాపుగర్ల సందక్షితులను పీటభూమిందాకు శత్రువులు యత్నింపలేదు. జర్మనీయులు 10 యవ తేదీన బ్రోయోను బెరియోబావలకు ననుమించుకు పరాకుస్థానములవై ఫిరంగుల గాల్చి వికాకినునుండి చుట్టడిగి ప్రాంతివారి ప్రధానస్థానమువై గవిసిరి. జర్మనీయులు బొచ్చుకొనిన అరణ్యభాగములనుండి ఫిరంగివాడు వారిని వెడల గొట్టిరి.

మందుగనుల ప్రేబుటముల ఫిరంగి యుద్ధములను జరిగినవి ఆంగ్లములు తెలియజగిరి. మా పానుజల్లరను ప్రదేశమున శత్రువులు 4 మందుగనుల దగ్గిరి. ద్వితీయమున్నగు ప్రదేశముల ఫిరంగిదళ యుద్ధములు జరిగినవి వనియు తమనేను ముందుకు పోవుచున్నవనియు రమ్యవారు తెలియపరచిరి.

వెర్దెను పగవరమున నొక టూర్పిదోపదక శత్రు జలం తర్వామిచే ధ్వంసము చేయబడినది. ఫూజెటు అను ఆంగ్ల వర్తకవాక ఉత్తరమునదగ్గియు నొక ముండుగనికి దగులగూని మునిగిపోయెను.

తాము బాగాదుగకు పోవుచుండినదాలో పారసీకమున కెండు శాకమించుకొటిమని రుస్సువారు తెలియపరిచిరి.

[illegible]

(14 వ పేజీ చూడము)

ఆర్థిక శాస్త్రవ్యాసములు

డాక్టరు గిట్టెట్ట స్టేటరు.

నిన్న సాయంత్రము నెన్నెలు హాసులో డాక్టరు గిట్టెట్ట స్టేటరుగారు ఆర్థిక శాస్త్రమును గూర్చిన తమ కడపటి యువశ్యాసమును జరిపిరి. అందు గ్రామార్థిక వ్యవస్థల ననుసంధాని గూర్చియు, వస్తులను వృద్ధిచేయు స్థితులను గూర్చియు వారు వివరించిరి. భూమి శక్తుల తగ్గియటయో, లేనిచో శక్తు నొక్కసారియే కాశ్యతముగా నిర్ధారణము చేయుటయో చేయవలయునని భారతీయులలో ననేకులు కొరమున్నారు. అంగ్ల దేశమున స్టేటరుగారి విశేషాభివృద్ధినిబట్టి, కొంతవఱకు యూరపులోని యితర దేశములయందు దశభరములను కాశ్యతముగా నొక్కసారియే భూమి శక్తును నిర్ధారణచేయు వృద్ధిచేయించి దానిని వారు కనుగొనిరి. భూమిశక్తులకు లెను కఠినమైన పన్ను విధించవలెందో ఆ శక్తుల ఇండియా దొరతనమువారు తీసికొనిన బాటలు. భూమి శక్తు నొక్కసారియే కాశ్యతముగా నిర్ధారణ చేయుట యావర్యము కావలెనని జట్టిగాక రైతులు మైత్ర రావలెనని బట్టివన్న విధించుటయే యని వారియభిప్రాయము. ఒక్కసారియే భూమిశక్తును కాశ్యతముగా నిర్ధారణచేయువృద్ధిచేయించుట రైతులయొక్క ఆర్థికస్థితిలకు జీవాభయము గలుగజేరదు. రైతులయొక్క వీరస్థితి తగ్గుటయందును బూర్వము నుండి యులగడిచి దురభ్యాసముల నలవనకలిగినది. పెండ్లిండ్ల యందు ఆభరణములు మున్నగువాని కొరకు మిలియారి వ్యయముచేయుట యీయరభ్యాసములలో నొకటి. వ్యవసాయభ్యాస మాత్రమేనుటచేతను పేదరికమునచ్చు చున్నదని కొందఱి మఱియు. ఆట్లయిన వ్యవసాయభ్యాసము బోధించుటచే నీవేద తీతము కొంతవఱకు తగ్గవలెను. స్వల్పమైన ఆస్తి ననేక వుమారులకుఁ బంచుచున్నట్లును, పేదరికమునకుఁ గారణ మగుచున్నది. స్వల్పమైన ఆస్తిని విభజింపవలెనట్లు దొర తనమువారు కొన్నియేర్పాట్లను జేయవలెను. రైలుమార్గాలను, రోడ్లను వృద్ధిచేయుటచేతను గూడ యీ పేదరికము తగ్గవలెను. వీనిని వృద్ధిచేయుటయనన్లు, వస్తులను వృద్ధి చేయుటయనన్లు. ఈ సౌఖ్యముల ననభవించుటకు జను తెట్కొనవలెను. కొప్పకొనవలెను. పరిపాలన మొక ఆవురంబిది. దానిబ్రోతునకుఁ బాఠశాలకు మేర నేసియేవలె యూరక బ్రోతుకొనుచును, గాని పాలనీయఁబాలకు. మేర ఎట్కొనగా నేసియేవలె ఆదియెట్కొన పాలిచ్చుచుండును.

జట్టిగార్థిక వ్యవస్థలనుగూర్చి చెప్పిన స్టేటరుగారు ఆరోగ్యస్థితిగలిగి ఆధికమరణములేక నుండుటగానున్న పట్టణము పట్టణమని చెప్పిరి. చెప్పివురియందు మరణము లధికముగా నున్నది. టీకాల నందఱికి నేయించుటచేతను, పశువృద్ధిమైన నీరు త్రాగునీయ్యుటచేతను, మఱిసినీరు పోవుటకు మంచి నేర్పాట్లు చేయుటచేతను, శిశువులకు మంచి పాలు పోగొనియ్యుటచేతను, ఈ మరణముల సంఖ్య చాల మట్లు తగ్గవలెను. జట్టిగానులనండి వచ్చు రావడి వృద్ధి చేయుటకు నులభోపాయము భూమిభరలనుబట్టి ప్రత్యేకపు పన్నులను జేయుటయే. వీరివలన నెట్టికష్టమును గలుగజేరదు. కొత్తిగా నిర్మించబడిన కర్మాగారములకును, పనివారల వికాసాంతి గృహములకును, ఇట్టి పన్ను జేయవలెననిరేత.

ఉపశ్యాపాంతమున స్టేటరుగారు సమాజేశమైన మహా జనులకు ననుకూలించి, యీ యువశ్యాసములన్నియు శత శతాబ్ది దాను నెక్కొనుటకేగాని బోధించుటకుఁగాదని చెప్పి విరమించిరి.

పంజాబు శాసననిర్మాణ సభ.

నేటిదినమున (14-8-16) జరిగిన శాసననిర్మాణసభా సమావేశమున శ్రీ తెలి గవర్నరు గారధ్యక్షతనకు వహించిరి. గొలలా కాశీరామ్ గారిదిగవర తీర్మానము నుపపాదించిరి. "నెం. 20వ కాశీరామ్ జిల్లాపాలకుల శాఖయొక్క కార్యనిర్వాహకుల కయ్యుడి ఖర్చులనందీ రూ 100000 లనుగాని లేక దొరతనము వారు విధించిన కష్టములను సామ్యముగాని తగ్గించి యీ మొత్తమును బండిపోటు నెరించుటకు వీలుగనుండి పోలీసువారలకు సాహాయము చేయ వీలుగనుండుట్లు ఆయుధములను ధిక్తి భారావారల కిచ్చుటకై యావర్యముగింపుదని యీ సభవారు నలవో చేయుచున్నారు. వ్యయముపెచ్చుటకు గూర్చి ఆర్థిక మంత్రిగారి ప్రసంగములను నీ తీర్మానము నుభించినది. పోలీసు సిబ్బందిని పెంచు చేయుటలోను, ప్రత్యేక శ్యాసాసనముల నేర్పవలెనని ఖర్చు నిస్తానమైనదని మంత్రిగారు

నెలవిచ్చుచు అట్టి వ్యయమునకు రాష్ట్రీయుల నియమ మంద లింపజెట్లు గాన వచ్చింది. ఇట్టి ఖర్చు ఫలరహితమనియు, గాన తగ్గింపవలయుననియు నుచువుటలో ఆర్థిక సభ్యునితో నేకీభవించుచుంటిని. పోలీసు శాఖావ్యయభారమును గూర్చి దొరతనము వారితోపాటు ఆసధికారసభ్యులుగూడ చింతించుచుండిరి. ఇట్టి వ్యయములవలన సంఘాభివృద్ధినిమిత్ర మొనర్పవలసిన ఇతర కాశ్యము లాటంకతరుపబడునని ఆర్థికమంత్రిగారు నెలవిచ్చి యుండిరి. ప్రజలయొడ దొరతనమునా రిదివరలో కంటే నధికముగ తమ విశ్వాసముంచి తమ్మును సహకారులుగగొనిన ఇట్టి ఖర్చునుతగ్గింప నవకాశముకలదని నూచించుటయే మై వివరింపబడిన సభ్యుని వచనములను నేన పొందవలెనని గారణము.

1852వ సంవత్సరమున పోలీసు సిబ్బందిలో 15 వందల మంది యంగ్లోకులుండిరి. వీరిల పోషణకునకు 20 లక్షల మొత్తము వెచ్చించుచుండెడిది.

ఈ మాత్రపు దశయంతోడనే దేశమున కాంతిరక్షణ యొక్కబడిన. నాటినుండియు ప్రజల విద్యాబుద్ధిలు నీతి వర్తము అభివృద్ధిచొందెను. ఇటీవల కొన్ని బండిపోటులు జరుగుట మాత్రము నిశ్చయము. బండిపోటులకుండి కాంతి భంగమగుచున్నది. బండిపోటులవలన ఎక్కడవచ్చునుపోడిన వారు నైందవలెను. పంజాబు తత్వచర్చాగమాలయందును నైందవలెను సంఖ్యచాలవలెను. ప్రస్తుతముపోలీసువారిలము ఇంచుమించు 21600 మంది గాని వీరివిషయమై నేను 1852 సంవత్సరమున వెచ్చించబడిన మొత్తముకంటే మూడింతలు వెచ్చించుచున్నది. తదనగునగాన వెతుకటిపోలీసు దళమున కంటే ప్రస్తుతదళముమూడింతలనువరకుతమరాజకీయగుటకు ప్రజలకు హక్కు కలది. బండిపోటులు నానాటి కధికారుల చున్నవని నిదర్శనములు కలవు. కొరక సంస్కరణమును ధనము చేహార్యులకపోయెను. పోలీసువారు ప్రజలతో కలసి మెలసి యాండకపోవుటచే వీ రొసర్చిన కాంతి విషయక యర్హములు విధలములయ్యెను. గ్రామపోలీసు వృద్ధి నవీన కాలములది గాక బహు ప్రాచీనమైనది. గ్రామస్థులను స్వరక్షణ దత్తుల నొనర్చుట యీ క్రమము. గ్రామరక్షణమునాత్మీయతను విద్యుక్తమని తలంపకక జిల్లాపోలీసువారికి సహకారులుగ పని జేయుటగూడ తమ శిష్యుని వీరు గ్రహించునట్లు జేయవలెను. గ్రామస్థులకు రుపాతులకు కాల్పులలో శిక్షకుల నొసర్చిన బండిపోటుల బాధతోగలదు. ఇవిధానమును రెండుమాడు గ్రామములలో స్వచ్ఛంద విధానమున మొనరించి కొన్ని సంవత్సరములలోపికతో పనిజేసినయెడల దీనియందలి లాభాప్యములు తెల్లది కావలసి గొలలా కాశీరామ్ గారు విన్నవించిరి.

మా|| కాశీరామ్ గారి రెండవ తీర్మానము.

విద్యబాధకుఁగొందట్లుబట్టెము మొత్తములో 50 వేలనుతగ్గించి ఆ మొత్తమును ప్రజల పాఠశాలలనుకట్టించ నంగీకరించిన పోటులలో ప్రైవేటుపాఠశాలల నేర్పరచుటకొంద వివియోగింపవలసినదని కాశీరామ్ గారు కోరిరి. ప్రాగ్భవిద్యవిషయ మై రాష్ట్రీయాదాయములనుండి స్వల్పమొత్తము వ్యయపరచు బడుచున్నదని ఇవివరలో దొరతనమువారికి విన్నవించబడినది. పంజాబులో ప్రాగ్భవిద్యాభివృద్ధి చాలామందముగన్నదని దొరతనము వారి ప్రయోజనములవలన నేలేలియనకును. అస్సామ రాష్ట్రము గూడ ప్రాగ్భవిద్యావిషయమున మనకంటే ముందకునై యున్నది. సంవత్సరమునకు ప్రాగ్భవిద్యాభ్యాసకుల సంఖ్య 8 వేల చొప్పున వృద్ధియగు చున్నది. విద్యాగంధ మెరుగజేటి బాలకులకు బాలికలకు నుమాన పదిలములనుండి యున్నారు. వీరిలోపాలునకు 9 లక్షపదివేలమందిని పాఠశాలలలో జేర్చుచుకొనినను 100 సం.ల కాలవసియుండును. విద్యా శాఖాపరీక్షోద్యోగులధికముగనున్నారు. ఇంచువలన ప్రాగ్భవిద్యాభివృద్ధి కాలంకము గలుగుచున్నది. నమయము సంధి వింతినపుడెల్ల ఇనస్పెక్టర్లను, ఉపాధ్యాయులగుండి, 2-3 జిల్లాల కొకరినే ఇనస్పెక్టరుగ నియమించి తమ్ములకును ధనార్జనముచేయ నేను నూచించుచుంటిని. ఇట్లు కూర్చుబడిన ధనమును ప్రాగ్భవిద్యాపాఠశాలలవిషయమై ఉపయోగపరచవలెను. ప్రయాణవ్యయములు మున్నగువానిని తగ్గించి ధనము గూర్చిదానిగూడ ప్రాగ్భవిద్యావిషయముననే వివియోగపరచవలెను. గొప్ప యంగ్లోకులముల బెంచి ప్రైవేటు నెకండో విద్యల కదువుచుండుట కిదియదనుగాను. పాఠశాలభవనముల నుగూర్చి విశేషధనము వెచ్చించుచున్నారేద. గ్రామస్థులే ఖర్చులేక పాఠశాలకునకును ప్రత్యేకముల నుగ్గులకు. తీరు బాన్సురు పరిసర గ్రామములలోనుండునా రిట్లు స్థలముల నరవరా చేసిరిని లాలా కాశీరామ్ గారు నడిపిరి.

ఈ తీర్మానమునై తీర్మానము చర్చ జరిగెనట్లు మానో ట్రాన్సిగిరెనబడినది. ఆది యంగీకరింపబడలేదు.

వైద్యుల సమాఖ్య శాసనమునై ప్రత్యేక సంఘమువారి రిపోర్టు కన్నులు హండిగారు సభలో ప్రవేశపెట్టి అందున చేయబడిన మార్పులకు వివరించిరి. చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. తమవరణముల బోధనరచుచు లాలా కాశీరామ్ గారు జరియ వైద్యవిధానములకక్షమన వాదించిరి నవరింపబడిన శాసన ము నూచింపబడినది.

శాసనసభ మరల 19 వ లేదని సమావేశ మగును.

సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభ.

మొన్నటిదినమున సభ సమావేశమైనపుడు గొలలా పిను గారు నవరింపబడిన ఆయుక్త్యను జరియము సభలో ప్రవేశ పెట్టిరి. యుక్త్యములను, ప్రత్యేక పరిస్థితుల వలనను అన్ని శాఖల యందును మిశ్రణమును గనుపించ బడినది. మిశ్రణము మొనరింప రాజ్యాంగ శాఖ లన్నియు హెచ్చరింపబడినది. వరదలవలన కలిగినవ్యయ భరించేయుటకు నుమాన 5 లక్షలు వెచ్చింపబడినది. పోలీసు సంవత్సరమున దొరతనమువారికి చాలవ్యయము ఉచ్చుపడినది విద్య, ఆరోగ్య విషయముల చురదలేక.

బడ్జెటుపాఠకులగూర్చి ఆధికారసభ్యులు ముచ్చటించిరి. బడ్జెటుకు నుబంధించిన తీర్మానములు పెక్కులుపసాదించబడి తిరిస్కరింపబడినది.

సభ నేటి ఉదయమున (14-8-16) మరల సమావేశ మయ్యెను. కర్నూలు మార్కెట్ గవర్నరు గారు విద్యా శాఖా బడ్జెటునుగూర్చి ముచ్చటించిరి. స్టేటస్వాధీచాల తగ్గకు. ఇటీవలప్రెస్ లిన కలరాలో వైద్యకాలము మంచివర్తన సావములనొసగెను. లక్ష్మీనగరమున మద్యవ్యయముతదని రక్త పరీక్షకులన తెలియదచ్చింది. కాశ్యుకోగ సంబంధమున జేపరు ప్రాగ్భవిద్యా గాన గట్టిపనిజేసిరి. ధనికులకు భారతీయులనైద్యకాల నుబోపించిన నెంతయు వాకుండునని కర్నూలు గారు నడిపిరి. సభ మరల 29 వ లేదని సమావేశమగును.

బొంబాయి శాసన సభ.

బొంబాయి వైద్యశాసనము మరల నవరింపవలెనను తీర్మానము నేటి (14-8-16) సభలో నంగీకరింపబడినది.

5 వేల రూపాయలకు లోబడిన దానాలను విమర్శించు సమిత్తము బొంబాయిలో నొక సినిమాలోర్టును నెలకొల్పి గొ. వటేలు గారు చేసిన తీర్మానము ఎదిరింపబడినది. స్వామికాజు కొద్ద జ్యోతిసు డిక్షనులో లేనిదానాలను విమర్శించ ప్రత్యేక సౌకర్యముల నొనర్చుట యవతరమా అను ద ర్యాప్తు చేయవలసినదని వై తీర్మానము నవరింపబడినది. ఇట్లు నవరింపబడిన తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

సాక్షియ విధానమున నొక పాఠశాల స్థాపించునని దొరతనమువారిభయపాస్త మొనకుటచే సర్ మహాస్యుకుయూ గుప్త సందాగరు గారి విచారమున 5 లక్షల రూపాయలను వివియోగ పరచుటకు సంబంధిన తమకు తీర్మానములను సర్ ఇబ్రహీం రహీంకులూ; మామిరాఫ్ ఉద్దికు గార్లు రద్దు పరచు కొనిరి.

మహానావాకలోని టపాలు:—ఈనెల 14 వ లేదని బొంబాయికి వచ్చిన మూలమున మొలబట్టివురులో మహా నావాకలో మురిగిపోయిన టపాలకట్టిక వచ్చింది. మహానావాకలో లండనుకుండి వంపబడిన భీమాచేయబడిన బంగీలు 1019 యను మామూలు బంగీలు 4226 ను ఎడింబరోకుండి వంపబడినది. భీమా చేయబడినది 52 ను మామూలుది 189 యను ఉండెను. బొంబాయికి రావలసిన టపాలులో 8 బంగీలలో 5 గురు వర్తకులకు ఏకముగా 13316 పానులు వెలగల సాన వెట్టబడిన రక్తములు వంపబడినది.

పంజాబు లెప్టి నెంటు గవర్నరుగారి తోటమంతు:— పంజాబు శాసనసభాసమావేశ సంవత్సరమున ఈనెల 13 వ లేదని సో మ హ ర ము నా టి మ ధ్యా ప్త ము న లెప్టి నెంటు గ వ ర్న రు గా రొ క తో ట వి ం చు నేసిరి. అధికారా న ధికార సభ్యులు గాక ప్రజలులకు భారతీయులును, అంగ్లేయులును, తెట్కొం (దావనభోజమున కావ్య నింపబడిరి. గవర్నరుగారు అధిభువనంపర నాదించిరి. వ్యాంతుజాద్యములు తెచ్చుకుటలకు సన్నకునవి జరిగెను. తిరుదవిన్నాచుల నొసకుటకు ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు జేయబడెను. సవరణుల జరిగెను. మున్నగు వివర విచ్చాములను గవర్నరుగారు గొలలా వర్తకులను గట్టకు నెంగు, స్వర్ణర బహద్రుల అమానసింగు మున్నగు భారతీయప్రజులుల కొసగిరి.

THE GREAT WAR.

American Punitive Expedition Enters Mexico.

BRITISH ARMY ESTIMATES: MR. TENNANT'S TRIBUTE TO MEN.

Verdun Results Disappointing: Berliners in Sorrowful Mood.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Army Estimates.

Conference of War Committees.

LONDON, March 14.

Unionist and Liberal War Committees will confer for the first time to-day in view of a debate on the Army estimates.

Army Estimates Debate.

Tribute to the Capacity of Men.

LONDON, March 14.

During the debate on the Army estimates in the House of Commons Mr. Tennant paid a tribute to the wonderful discipline of men considering their short term of training. He announced that a million recruits had enlisted in four days under the Derby scheme. The number of bachelors who engaged in munition work and national industry would be reduced to a minimum. Government would see that married men were not let down. Mr. Tennant dwelt on the enormous development of the army, giving as an instance that stores since the outbreak of the war would have lasted 140 normal years. He emphasised the merits of the system of purchase on behalf of all the allies.

Military Appointment.

LONDON, March 14.

Major-General Heath, Director of Quartering has been appointed Temporary Deputy Quarter Master General. Colonel Atkins Deputy Director of Supplies has been appointed Temporary Director replacing Major-General Ling.

Attested Married Men.

Protest Meeting.

LONDON, March 14.

Large protest meetings of attested married men were held at Coventry, Leicester, Sheffield and Wigan yesterday. Resolutions were passed demanding that all single men should be called up before married men were summoned.

It is understood that the Cabinet Committee which is considering the matter has decided to delete large batches of industries from the "starred" lists and to eliminate single men in other trades.

Special Mission Overseas.

LONDON, March 14.

At the request of Mr. Lloyd-George, Brigadier-General Minchin has undertaken a special mission overseas.

German Seaplane Over North Foreland.

LONDON, March 14.

A German seaplane was sighted over North Foreland at noon on Sunday, but it did not reach land, British seaplanes chasing it seaward.

Mr. Chamberlain.

LONDON, March 14th.—Mr. Chamberlain is still confined to his room.

Lord Curzon.

LONDON, March 14th.—Lord Curzon is improving.

General Haig's Despatch.

LONDON, March 14.

LONDON, Mar 14. General Haig reports that the enemy exploded mines at Carnoy and near Labasse-Bethune Road, but did no damage. We successfully bombarded the region of Mametz, Lille, Armentieres railway and Hooge. There was considerable artillery activity about Loos. Considerable aerial activity is reported on both sides: Thirty-two hostile machines were engaged and three were brought down.

France.

Violent Bombardments.

LONDON, March 14.

PARIS.—The Communique says west of the Meuse cannonade was fairly violent at night time. A strong German reconnaissance in Haudremont wood was checked by our curtain of fire. Bombardment continued with violence at Vaux and Danleup. There was also artillery activity in Woivre notably in the sector of Lix. The Germans attempted to attack in Bois Le Pretre but were dispersed by rifle fire leaving a number of dead.

Enemy Organisations Wrecked.

LONDON, March 14.

Our artillery north of the Aisne wrecked enemy organisations at several points on the Vauclerc Plateau. Our heavy guns bombarded German works in Champagne and eastern Argonne.

130 Bombs on a Strategic Station.

Our aviators were remarkably active to-day. Six machines dropped 130 bombs on the strategic station at Breulles north of Verdun. Numerous actions were fought in which we indisputably had the advantage. Three German aeroplanes were brought down, and others were seen to be falling but their destruction was not verified.

Enemy Gatherings Shelled.

LONDON, March 14.

PARIS.—The Communique says north of Verdun the bombardment was intensified west of Meuse against Morbomme and Bois Bourrus region.

Our batteries shelled enemy gatherings between forges and Crowd's wood. There was moderate artillery activity on the right of the Meuse and in Woivre. No infantry action took place during day. The Germans attacked trenches we recently recaptured east of Seppois in Upper Alsace, but artillery and infantry fire quickly drove them back to their trenches.

War Allied Council Meets.

PARIS.—The Great War Council of all the Allies has met at General Joffre's headquarters.

AFRICA.

General Smut's Telegram.

Action in Africa.

LONDON, March 14.

General Smuts in a telegram dated 13th March says that the action which commenced on the morning of the 11th against German prepared positions in Kitovo Hills westward of Taveta resulted in a most obstinate struggle with wavering fortunes until midnight. Densely wooded steep hills were strongly held by enemy and were the most formidable obstacles. Portions of positions were taken and retaken several times. The final attack with bayonet was made between nine o'clock and midnight. Two parties led by Lieut.-Colonel Freeth and Major Thompson of the South African Infantry secured a hold which they maintained till they were reinforced on the following morning when German and Native Troops were seen streaming away towards Kahe in a southwesterly direction; simultaneously one of General Smut's Mounted Brigades was engaged in clearing the foothills northeast of Kilimanjaro of enemy forces which had been cut off by the rapid British advance on 8th, 9th and 10th. Movements are progressing to bar the retreat of those isolated forces westward concurrently with the above actions. A strong column under Major-General Stewart from the direction of Longido appeared on Anslia-Moshi Road in the rear of the main German concentration; the enemy is consequently retreating southwards towards the Usambara Railway. The pursuit continues.

CANADA.

Total Canadian Casualties.

LONDON, March 14.

A Toronto telegram says the total Canadian casualties hitherto are 13,868.

Germany.

2,00,000 German Casualties.

Stage Army Counting.

LONDON, March 14.

Paris.—A semi-official statement says:—The German method of counting prisoners at Verdun is based on the principle of a stage army.

The "Matin" says the German losses at Verdun amount to 200,000.

Disappointing Results.

LONDON, March 14.

A correspondent of the "Morning Post" at Buda Pest says that there is considerable uneasiness at the disappointing results of the German offensive at Verdun.

Berlin Dispirited.

A Hungarian journalist resident in Berlin says that he has never seen the people of Berlin in anything like their present mood. They walk the streets wrapped in thought like men in dreams. Everything is being sacrificed to Verdun.

Russian Front Weakened.

Austrian heavy guns have been removed from the Italian front, and the Russian front has been weakened. Reinforcements are continually moving towards the West. Military circles in Budapest declare that an extra million men will be required on the whole Western front in consequence of the Verdun effort.

TELEGRAMS.

United States.

American Punitive Expedition Into Mexico.

LONDON, March 14.

New York newspapers report that the punitive expedition under Brigadier Pershing has entered Mexico. The War Department is silent but it is announced that three cavalry regiments have been ordered to the border.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 14.

The following telegram dated yesterday has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The French still hold the Germans before Verdun. On the night of the 10th the Germans delivered a strong attack against the trenches south east of Bethincourt and penetrated into an important communication trench but were driven back completely by an immediate counter-attack. The enemy redoubled his efforts between the Vaux village and the Vaux fort crest. The bombardment continued all night with great violence. The infantry attacks against the village were frequent and the enemy gained possession of some houses east of the Church, but his efforts against the western part of the village failed.

As the result of several attacks on fort Vauxridge the Germans progressed on the slopes, but were unable to reach the entanglements in front of the fort. During the 11th artillery activity on the left of the Meuse was less marked but the bombardment continued intense. West of Douaumont on the 12th there were bombardments of considerable violence in the region of Bethincourt and the right bank of the Meuse. The enemy made no fresh attempt to reach the plateau the Vaux fort commands. On the 10th north of Aisne after bombarding the French positions between Troyons and Berry-aubac the Germans debouched from Villeaueis and attacked the French salient. The French threw them back from portions of the wood they had penetrated.

The British report mining and artillery activity. The enemy sprang four mines near Hohenzollern redoubt.

The Russians report artillery activity near Dvinsk and Czernovitz on the Caucasus front. The Russian advance continues.

One of the two reconnoitring torpedo boats was blown up near Verna by an enemy submarine. The British mercantile fleet auxiliary "Fauvette" struck a mine in the North Sea and was sunk.

The Russians report the occupation of Kerind in Persia on their way to Baghdad.

Bombay.

Bombay Legislative Council.

BOMBAY, March 14.

At the meeting of the Bombay Legislative Council to-day a Bill further to amend the Bombay Medical Act, 1912, was passed.

The Hon'ble Mr. Patel's resolution regarding the creation of a Civil Court in Bombay to try civil suits valued less than five thousand rupees was opposed on the score of expense, and the resolution, amended as follows, was accepted:—That this Council recommends the Governor in-Council to institute an enquiry whether it is not desirable to provide for additional facilities for disposing of suits which are not under the jurisdiction of the Small Causes Court.

Two resolutions proposed by Sir Ibrahim Rahimtullah and Maulvi Rafiuddin, relating to the utilization of the donation of Rs. 6,00,000 by Sir Mahomed Yusuf Saudagar for Mahomedan education, were withdrawn, the Government having given an assurance that the amount will be utilized in establishing a school on the residential system.

A Rule Against President, Bombay Corporation.

BOMBAY, March 14.

At the Bombay High Court to-day Mr. Inverarity appeared before Mr. Justice Macleod and presented on behalf of the Bombay Municipal Corporation an application praying for an order under Section 45 of Specific Relief Act calling on Mr. Pheroze C. Sethna President of the Corporation to perform his duty by allowing Dr. Sukhia to put and discuss before the Corporation a proposition which Mr. Sethna President had ruled out of order. Dr. Sukhia in his application said that on the 13th January last he was addressing the Corporation on the last two amendments proposed on a resolution to sanction the schedule of pay for Municipal establishments being varied as recommended by the Standing Committee, when another member rose and interrupted him. He (Dr. Sukhia) objected to the interruption and requested the President to stop interruption. The President wrongly relying on Rule 13 of the Corporation Procedure Rules allowed the member to interrupt him. Dr. Sukhia continuing quoted an instance when his notice of motion in the agenda was reached the President without allowing him to move and discuss the proposition ruled it out of order. He submitted that his personal right had been infringed by the President's ruling. His Lordship granted a rule.

The P. and O. Steamer "Karmala" (which was connected with the "Salatte") which left Bombay on the 15th ultimo, arrived in London on Monday the 13th instant, all well.

TELEGRAMS.

United Provinces.

U. P. Legislative Council.

LUCKNOW, March 14.

At a meeting of the United Provinces Legislative Council yesterday the Hon'ble Mr. Pim presented the revised financial statement, which, he said, provided economies in every direction, due to the war and the special condition of the year. Savings had been secured under public works, and all departments had been directed to enforce economies, while postponement of the Executive Council afforded assistance. Over five lakhs had been spent in repairing the damage due to the floods and in restoring communications. Though the Local Government were committed to abnormal expenditure in the coming year, special attention had been paid to the needs of education and sanitation, especially to the former.

Official members spoke on various heads of the budget. Several resolutions were moved dealing with expenditure under the statement. All were lost after full discussion. The Council met again this morning.

At the Council meeting to-day Colonel Mactaggart, speaking on the Medical Budget, said that plague had reached the minimum, dispensaries did good work during a cholera epidemic last year, the peculiar feature of which was it persisted in winter. Blood examination had shown Lucknow was remarkably free from malaria. He also alluded to the good work done in tuberculosis by Major Sprawson, and wished wealthy Indians would endow a hospital.

The Council adjourned to the 29th March for debate.

All India Sanathana Dharma Conference.

MUTTRA, March 14.

Great preparations are being made for the second session of the All-India Sanathana Dharma Conference here. Delegates and workers are arriving from different parts to consecrate the grounds. Vishnu Yajna will be performed for 11 days. In the afternoon of the 22nd a grand procession of the Veda Bhagwan will commence from Badlyung and passing through Chowk Bisrampur and Harding Gate, go to the pandal grounds. Every day in the pandal, after the conference meetings, there will take place general lectures, Rasna and religious dharma. A gentleman will demonstrate the supreme importance of the Hindu Samakaras by means of magic lantern slides. Some advanced spiritual devotees are expected to be present on the 26th and the 27th.

The third session of the Sanskrit and Literary conference and meetings of the Upadeshak Sabha will take place in the Conference pandal.

Punjab.

A Border Raid.

A Police Patrol Surprised and Ambushed.

LAHORE, March 14.

The "Civil and Military Gazette's" Peshawar correspondent reports that a gang of raiders surprised and ambushed a police patrol a few nights ago outside the Cantonment. The raiders killed a few of the Police and took away some rifles. However, the next day the tables were turned, several of the raiders being captured and all stolen rifles recovered.

Punjab Lieut.-Governor's Garden Party An Investiture.

LAHORE, March 14.

In connection with the meeting of the Punjab Legislative Council a very pleasant garden party was given by the Lieutenant-Governor in the grounds of Government House, Lahore, on Monday afternoon. In addition to the official and non-official members of the Council a large number of guests, European and Indian, had been invited, among those present being Sir Donald Johnstone, Judges of the Chief Court and Brigadier-General Barrat. His Honour received his guests on one of the beautiful lawns. The many tennis courts in the Government House grounds were kept fully occupied and the Police band played a selection of music. In the course of the afternoon His Honour held an investiture in a 'shamiana' erected for the purpose, presenting the insignia of their rank and Kaiser-i-Hind Silver Medals to various recipients of New Year honours and gold and silver medals, watches and sanads to various Indian gentlemen who had rendered especially good service in assisting recruiting, among them being the Hon'ble Sirdar Bahadur Gajjan Singh and Sirdar Bahadur Arur Singh, C. I. E., of Amritsar.

Punjab Legislative Council.

LAHORE, March 14.

His Honour the Lieutenant-Governor presided at today's meeting of the Legislative Council.

The Hon'ble Lala Kashi Ram then moved his resolution, which ran as follows:—

"That this Council recommends that the expenditure under 20 Police Sub-Head District Executive Force be reduced by Rs. 1,00,000 or such adequate sum as might be fixed by the Government and that the said amount be utilised for distribution of fire-arms in selected areas for the use of 'Thikri Pahra' and work in co-operation with district officers and police in the prevention of dacoities." He said that the above resolution was suggested to him by the Hon'ble Finance Member in his remarks on the increase of expenditure. In Para 5 of his memorandum, after referring to heavy extra charges incurred in connection with the enrolment of additional Police and the establishment of Special Tribunals, the Hon'ble Finance Member appeared to blame the province for those and similar charges. He (speaker) agreed that such expenditure was, from the economic aspect, largely unproductive and ought to be reduced. He voiced the opinion of his non-official colleagues in the Council in deploring the increased expenditure under Police as much as the Government did. The Hon'ble Finance Member remarked that the province should remember that every such payment necessarily entailed a corresponding diminu-

TELEGRAMS.

tion of funds available for other purposes and thus hampered the progress of the community. His object in referring to these remarks was that there were ways of obviating extra burdens of the kind, and one of them was by taking the people into confidence and inviting their co-operation more largely than heretofore and more systematically than had yet been done.

Lala Kashi Ram pointed out that in the year 1852 the Punjab had a Police force of about 15,000 officers and men costing less than Rs. 20 lakhs. With this force they were able to keep internal peace, to quote the official language, "from the borders of Sind to the fort of the Himalayas, from the banks of the Sutlej to the banks of the Indus." Since that time the people had undoubtedly progressed in education and morals and had become more law-abiding, but it was a fact that serious crimes, particularly dacoities, had been increasing and causing more disquiet every year to the people, in particular to the Hindus, who were in a minority in the western district of the Punjab. The present strength of the Police was little less than 21,600, but its cost was more than three times the cost of the force in 1852. The taxpayer was entitled to ask whether the police of their time were at least three times more efficient. Lala Kashi Ram then quoted figures and showed that dacoities were increasing every year. He pointed out that money could not accomplish the desired reform. What was lacking in the Police scheme of preventive operations of to-day was the human element, and the Police, as now constituted, had failed sadly in preventing dacoities. The system of village police was as old as the country itself and he emphasised that the people should be made self-reliant and made to realise their communal responsibility not only for the protection of the village, but also for effective co-operation with the District Police. This two-fold object could be secured by training villagers for the duties of 'Thikri Pahra' and making them efficient in the use of fire-arms, which was essential to cope with armed gangs of dacoits. In conclusion Lala Kashi Ram asked that the scheme embodied in his resolution be tried experimentally in selected areas on a voluntary basis for certain number of years.

The Hon'ble Lala Kashi Ram then moved his second resolution which ran as follows:—That this Council recommend that the estimates of expenditure under 22 education, direction and inspection be reduced by Rs. 50,000 and the amount so saved be allotted to the starting of one hundred new primary schools in the ensuing year, wherever people undertake to provide building accommodation free of cost or in hired buildings. He said in the last budget speech he called attention of the Government to the small proportion of expenditure from provincial funds on primary education. From official narrative page 16 of (progress) of education, published last week by the Government of India it could be seen that the rate of progress was slowest in the Punjab. He then quoted figures and showed that even Assam was stealing a march over them.

The rate of progress suggested by the increase of 8000 pupils per annum only made in progressiveness all the more glaring. There were nearly a million boys and girls of school going age who had not been brought under the influence of education. At the rate of 9 or even 10 thousand more pupils a year it would take 100 years to pass one million, not to say three million children, through primary schools. Continuing Lala Kashi Ram said that the directorate and inspectorate had been top-heavy owing to the multiplicity of appointments to the detriment of progress of primary education. What he submitted to the Council and for the consideration of the Government was the desirability of transferring as occasions arose officers in the inspectorate to tutorial staff, amalgamating duties of inspectors of two or more districts and devote the amount thus saved for the increase of primary schools. Similarly bill and travelling allowances might be cut down and the savings devoted to the object suggested in the resolution. He said that this was hardly the time to multiply those highly paid post and starve primary and secondary education. In conclusion Lala Kashi Ram said that there was no need to spend the available funds on costly school buildings. In most cases villagers should be ready to find suitable accommodation for school free of cost as they were successfully doing in far off Travancore.

The resolution by Kashi Ram on the increase of primary education after an interesting debate was put to vote and lost.

Colonel Hendley then presented the select Committees report on Medical Registration and explained the changes in the report. The bill was taken into consideration, when a very interesting discussion took place and Lala Kashi Ram, who spoke at length strongly argued in defence of the indigenous systems or medicines in explaining his amendments. The Bill as amended was passed.

The Council adjourned to Wednesday the 19th April.

Mr. Dixit recommended the appointment of a Committee of officials to frame proposals for utilizing grants for educational expenditure. Mr. Jones observed that he always welcomed non-official co-operation in all educational matters. In view of Mr. Jones's assurance Mr. Dixit withdrew the resolution. His next resolution was that provision of 20,000 for a bungalow for the Principal of the Morris College be utilized for making grant to Nagpur Municipal Committee for the construction of new school buildings for elementary schools. Mr. Kelkar recommended likewise differing from Mr. Dixit so far as the method of utilisation was concerned. He wanted the same to be utilised for instruction and expansion of primary and secondary school buildings. Mr. Sheoprasad recommended that construction of new Saugar High School be not kept in abeyance Mr. Shukul supported Mr. Slocock willing to specify portions of Mr. Sheoprasad's recommendation expressed his desire to make 15,000 immediately available by omitting certain items. Mr. Joshi rose to a point of order and said that diverse proposals were being dealt with.

The President said that there was some prospect of making some savings under other items and hoped they could probably make a beginning. Mr. Sheoprasad wanted acceptance of the resolution that Saugar High School be not kept in abeyance. The President agreed to it.

Turning to other resolutions regarding quarters for the Principal of the Morris College Sir Bose and Nawab Salamullah Khan opposed the recommendation of Messrs Dixit and Kelkar.

TELEGRAMS.

Mr. Jones spoke on that part of the resolution dealing with the bungalow for the principal of the Morris College and opposed it on the ground that the proposed building was a grave necessity. He also announced that the bungalow if built would, when the Central Provinces University is established, be available for the Headmaster of the Patwardhan High School to be ultimately shifted on to the present Morris College premises. Mr. Kelkar's resolutions was put to vote and lost.

Mr. Mudholkar moved the resolution recommending provision of 50,000 for Amraoti College and Commission of certain other proposed items for meeting this outlay. He urged several reasons for expediting the work. Mr. Jones on behalf of the Government opposed the resolution for the reason that it was not within the competence of the Local Government, sanction of the Government of India and the Secretary of State for any scheme of the kind being necessary. He also stated that no scheme was yet submitted for sanction.

Mr. Joshi complained of unjustifiable delay and hoped that local administration would obtain sanction before long.

Messrs Dixit and Kelkar supported the resolution. In view of the circumstances that had been disclosed during the discussions Mr. Mudholkar desired to withdraw the resolution, reserving the right to bring up the subject sometime later. The President expressed full sympathy with the resolution and explained that the delay was in connection with the University proposals and said that something would be done to expedite matters. The resolution was withdrawn.

The Council then adjourned "sine die."

NOTE: Taikri Pathra, on which a resolution was moved in the Punjab Legislative Council to-day, denotes a voluntary system of watch and ward by the villagers themselves.

American Indians' Attempts to Incite Rebellion.

A Regular Invasion.

LAHORE, March 14.

In the Lahore conspiracy supplementary trial to-day the Government Advocate in replying to the defence Counsel referred to the well-known facts about the conspiracy in America which on the outbreak of the war with Germany developed into an organised effort to help Germany in overthrowing the British Government in India. With this object several thousand persons left America, and arrived in this country within two or three months of the outbreak of war. Indeed their landing was of the nature of an invasion. He then emphasised the wide spread nature of the conspiracy, extending even to Burma. He referred to the Burma conspiracy case now being tried in which direct German complicity was alleged. One accused in this case was wanted there and would have been before the Burma Tribunal if he were not here. The Government Advocate then discussed the meaning of the waging of war and contended that war could be waged without actual fighting or other paraphernalia ordinarily incidental in a state of war. The intention and association for waging war was sufficient and quoted authorities in support and pointed out that confessions were of great value. He argued that notwithstanding the trivial discrepancies there was ample corroboration of the approvers evidence in matters of importance and detail. Mr. Petman then passed on to deal with the case of individual accused dividing them into different groups, analysing evidence in the case of each and commenting upon it in detail.

Punjab Medical Bill Passed.

LAHORE, March 14.

The chief interest in the Punjab Medical Registration Bill passed to-day lay in the amendment as to what constituted infamous conduct. Colonel Hendley Inspector-General of Hospitals agreed that some degree of co-operation was possible between registered practitioners and Hakims and Vaidis, but the Council left the determination of the exact degree of co-operation to the Medical Council.

Central Provinces.

The C. P. Council.

NAGPUR, March 14.

The Central Provinces Legislative Council resuming sittings this morning Colonel Deny's introduced the Budget head medical and sanitation. Mr. Dixit moved a resolution recommending reduction of expenditure of 20000 under head medical representing increase due to higher rates of pay drawn by officiating and temporary civil surgeons. Replying Colonel Deny's explained that it was impossible to accept the resolution as the interests of the medical department permitted of no reduction. He also referred to the services of the officers like Major Watson and Captain Wimbrose who were doing excellent work. Mr. Slocock also explained by means of figures that there was no actual increase in cost. The resolution was withdrawn.

Mr. Sheoprasad asked for special grant out of sanitary grants for Foxstrangways Park, Jubbalpore. Mr. Martan after commending the idea explained that the Government had already given 33,000 as grant towards the scheme of which Foxstrangways Park was a part, and further expressed inability to accept the resolution as available sums under sanitary grants were suitably appropriated. The resolution was withdrawn.

Mr. Jones then introduced the budget head Education explaining at some length the various items of expenditure.

All-India Weather.

SIMLA, March 14.

Weather has been dry, but along the north west frontier conditions are again unsettled. Very high temperature, continues in Northeast India Deesa reporting maximum of 109 degrees.

FORECAST:—Dry weather.

LATEST TELEGRAMS,

BOMBAY, March 14.

Pearls Worth £. 13,376 Lost.

Bombay Share Market.

Calcutta.

But Keep His Trade in Your Hands.

Mr. Godfrey's Speech.

India. He next suggested that hospital arrangements should be made all over the country for British and Indian wounded soldiers. He advocated compulsory military training for every British men in India.

Mr. Godfrey next referred to the retention in service of a German as Bandmaster of H. E. the Viceroy and said:—The feeling against this act of His Excellency has been expressed to me not by our own members only but also by many Government officials.

Europeans Carry on all the Trade of India.

Mr. W. D. Braithwaite in the course of his speech said that commerce and politics are interwoven. Political chaos spells commercial ruin. This is true everywhere. It is thousand times more true in India where our numerically small community carries practically the whole of the commerce of the country. This Association is naturally political because the minority require unity and require representation by an Association which keeps in touch current events, and whose special care is to focus and guide their aspirations. I ask you in your business capacity not to be too suspicious of that word political, to give it your assistance and support it so that our policy may be wise and prudent.

After adoption of the annual report office bearers were elected.

CALCUTTA, March 15.

Twelve cases of dacoities were reported to the police during the last week committed by low class Hindus and Mahomedans of the place. These cases were distributed in east and west Bengal, two at Jessore and one each at Bogra, Dacca, Jaijauri, Khulna, Midnapore, Murshidabad, Pabna, Dhuram, Faridpur and Bankura. In some of these cases the dacoits brutally assaulted the inmates of the houses and carried away considerable property.

A River Dacoity.

The Faridpur case is a river dacoity. Some 14 dacoits came in a boat and attacked a boat occupied by a local trader who being assaulted raised an alarm which drew the attention of the river police. The dacoits fell into water but were chased by the police who fired at the dacoits. One of the dacoits was wounded. All the dacoits were arrested.

- 0 -

The "Daily News" Paris correspondent says:—It is generally believed that the Crown Prince has gone too far to recede and that he must fight to the finish. After three weeks he is still before the first French line. If that line is penetrated he will have lost a quarter of a million men. There are two stronger lines behind. Is he prepared to sacrifice three quarters of a million? Apparently Yes. General Petain has an abundance of reserves, but he unlike the Crown Prince uses them sparingly. The day may come when the pendulum will swing in the other direction and the Crown Prince bitterly rue the squandering of tens of thousands of lives. (Pioneer Cable.)

The 'Morning Post's' Paris correspondent says:—There is good evidence that the Germans at Verdun are fatigued. Their attacks have become scrappy and artillery as far as possible is used in place of infantry. Prisoners captured show that recruits of 1916 and 1917 class have been used to reform the punished regiments. The French staff is confident that Verdun cannot be taken except at a price which even the Kaiser and the Crown Prince would regard as impossibly excessive. At such a price the French would gladly yield Verdun. It is not seriously hoped that the Germans will pay it. (Pioneer cable).

The "Times" Military correspondent says that there are only three or four weak German divisions south of the Danube and not fifty on the Russian front, the rest having flowed back to France where there are 118 divisions, 25 of which are attacking Verdun. It is not the German theory to attack with 25 while 93 look on. We evidently have not yet seen the complete development of the plan. If the Germans attempt a second attack in Champagne or elsewhere they will probably gamble and deplete their reserves in order to strengthen the attack. The correspondent concludes that we can ask the Russians not to disturb themselves on our account or to alter the dates of the re-opening of the eastern campaign. At the present rate we shall have disposed of half a million of the enemy before May arrives and there will be so many the fewer to tackle in the spring. The Huns are out to be killed. We ask nothing better. (Pioneer Cable.)

The "Daily Mail's" Rotterdam correspondent is convinced that the rumours of an early German naval activity are not without foundation and asserts positively that in the near future our Navy will achieve its great desire. The most terrible sea fight in history will bring the end of the war in sight. Germany is preparing a last desperate throw employing therein all her reserves on the land on the sea and in the air. (Pioneer cable.)

The Meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning. Sir William Clark, Vice President preside. After question on the motion of Mr. Low the Ports Act Amendment Bill was passed with an amendment which is now section 68 (b) of the Bill.

In moving that the Select Committee's report on Bogus Medical Degrees Bill be taken into consideration Sir Pardey Luke said :—"Sir, in moving that the report of the Select Committee on the Bill to prevent the grant to unqualified persons of titles implying qualifications in Western medical science and assumption and use by such persons of such titles be taken into consideration, it is not necessary that I should address the Council at any length. It will be observed that there is practically only one note of dissent to the report of the Select Committee who have amended and modified the Bill in such a way as to go far towards meeting the criticisms that have been directed at it. We have removed the word "bogus" from the short title. We have reduced the amount of the fines for first offences and for members of an association contravening clause. We have inserted an important provision in Clause 6 excepting from its operation the use by people of titles which were in use by them at the commencement of the Act, and we have added two new clauses which provide against hasty or ill-advised prosecution. I am also authorised to announce that in the interest of the students of recognised institutions the Government of India by exercising the powers conferred in the latter portion of clause 3 will permit during the next two years the grant by such institutions of certificates of efficiency to these students who are registered as having completed their second year tuition at the time of the passing of the Act. I trust that with these modifications and amendments the Council will be able to give their unanimous assent to the Bill. I do not propose to make any further remarks at this stage, but will leave it to my honourable friend Dr. M. N. Bannerjee to state his views as the expert nominated to represent the independent medical college in Calcutta which are the only institutions affected by the Bill.

An ex-President of the Heward University and a close friend of President Wilson writes to the "New York Times" that the promptest means of protecting America from a German invasion is openly to side with the European peoples now resisting military despotism.—(Pioneer cable).

మద్రాసు మాధ్యమిక పాఠశాల:- దివాన్ ఒహ
 ద్దూరు ఎర్-ఎ-గోవిందరావుగారు అధ్యక్షులు
 గానుండ నీ పాఠశాలవిద్యార్థులు బహుమానములు ఈ సెల
 12-వ తేదీ కందివెట్టుబడినది- కొలదిరోజులలా నీపాఠశాల
 ఈ క్రితపాఠశాలగా మారగలదని సభాధ్యక్షులు వాదింపకన్యా
 సముదయ సచివి:-

(10 వ పేజీ యొక్క శేషము.)

ఇది నేమను చెప్పు.

1918 సంవత్సరపు ఇంగ్లీషు నాణ్యు కాపరాజులకు
కాకుండా గలవత్సరములు అమలలో నందునట్లు దానినిపరచి
చుటకుగాను కర్నూలు లోక లీలును తెలిపి.

బి. వి. నరసింహాచార్యుల గారు భూస్వామికిని రయి
 కుటుంబ కలుగునంబంధమును గురించి బాగుగ అనుభవము
 కలిగినవిధమున ఈ క్రింది వైఖ్యమును ఎట్లేటల్పాదు
 అప్రసంగమునకు, నొక భాగముగ నెంచుకొన్నది కాన దీనిని
 ప్రత్యేకము కమిటీ ఆలోచనకుంపి అవసరమైనచో ఇంకను
 రెండు సంవత్సరములకు అనుకూలమనంచి అప్పుడు ఎట్లేట
 ల్పాదు అప్పు సమరణాలతో నాలోచింప వచ్చునది.

జే. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు ఎన్నేటా ల్యాండు ఆక్ట
జను దీనిని సంబంధము లేదనెప్పి, దీని నెంకా కి సంబంధ
రకాలు అనుబంధా నుంచుచున్నది నిలును బలపరచిరి.

రామచంద్ర రావుగారు, ఇదే విధముగ భిక్షాచర్య
పడగా నరసింహ అయ్యగారు బ్రత్యేకపు వివిధ దీని
పంపరాదా యని యడిగె.

అట్టియదనము లేదని కర్పూరము అభిప్రాయపడుచు
జూలై నెల 1920 సంవత్సరము మొదటి సంవత్సరమునయు 18 19,
20 లో ఎంతవరకు దీనిని అనుబంధము సంచనము లేని కర్పూరం
రములేదని చెప్పెరి.

దీని అంగీకరింప బడెను.

తెలంగాణ ప్రత్యేక విభాగ పరిషత్తు కార్యదర్శి
గారు పూరించిన: 1912వ, 1918 గ నవరంజన సేవన పరిషత్తు
నా ఆయన గారు కోడల.

గువర్నరు జీ. జి. పుబ్లిసింగ్.

తిరువాలి కావ్య గారు సభానిబంధనలలో క్రి వ
నిబంధనలు తాత్పర్యముగ రద్దుచేసి వీలైన కావనముగ
నంగీకరింతులనెడన ఉపాదింపెరి.

అందుకానినమగ జేయబడినది.

ఇంతటితో ప్రస్తుతమునకు నభి సాంతముగ ముగిసినది.

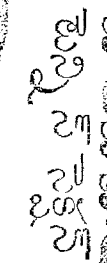
జగ్గనీ యవరాజుగానికి ఫీలుమారలు పదవి.

అందఁడు, మార్చి 14:- యువరాజుగారు వెర్దేలను పట్టుకొనినచో ఆయనకు ఫీల్డుమాన్షలు పదవి నిచ్చుటకు కెయిజరుగారు తలచుచున్నారని లూసెస్ గెజెటు క్లిలిక ప్రకాశించిరి. యువరాజు చాల సాహసము తలపెట్టెను. ఇప్పుడు వెనుకకు పోవుటకు మీఁలేదు. మూడు వారములైనను ఆయన పరాను వారి మొదటికి జైత్రే నీచ్యులేక పోయెను. దానిని చీల్చుటకు బిల్లకూల నుండి సైన్సులను బలియియ్యవలసి యుండును. దాని వెనుక రెండు బలియములను పట్టుకొనిరి. దానికొరకు మరొక బిల్లకూల నుండి బలిపెట్టవలసి యుండును. ఆయన అట్లు బలియిచ్చెదరా? ఇచ్చెదరనియే తోచుచున్నది. జనరలు వెల్మయింగరు స్వాధీనమున చాల నిజమైన సేనగలదుగాని ఆయన యువరాజువలె సైన్సులను వృధాగా బలియిచ్చుటలేదు. యువరాజు తటటుకొని సైన్సులను బలియిచ్చుచున్నాడు. తొనుములు రెండవవరికి వారినినపుడు దీని ఫలమును ఆతఁడనుభవించగలడు. అని డెయిలీ న్యూస్ పత్రికకు ప్యూరను విలేజుకుడు వ్రాసెను.

శైవ్యులనమోచుచిల్లు, పంజాబు. — చిల్లు నిన్నటికినయన
(14-3-16) ప్యాను చేయబడింది. ఆక్రమక ప్రయత్న క్రికరింప
బడుటయే ఇందలివి. ప్యాంకియనమోచు చేయబడిన అంగు వెద్యుల
కును చాక్షింపకును ఆయన చేర్చిన శైవ్యులకును కొంతనూ కార
ముడుటకు అవకాశమున్నది. కాని ఎరివరకు గమకారముం
డదగునో నిర్ధారణచేయుట శైవ్యులను దమకారి వశమున
మన్నదని కచ్చితమోదీగారనిం.

పొంచి మండి యాక స్మృతముగ వైబుడు:— ఇటీవల
కలహాస్మృతున కావల కొందరు దొంగలు పొంచి యాండి
గస్తుచుగమండిన పోలీసువారివైబడి భటులకొందర జరిపి
వారితుపాకుల నెత్తుకొనిపోయిరి. మరునటిదినమున నీదొంగలూ
కొందరు అరెస్టుచేయబడిరి. తుపాకులన్నియు దొరికెనని ప్రియ
వరునిలేఖకును నిజం అంత. మిలిటరీ గజెటుకు తెలియవరచెను.

నేలము అను పద్యము:—కౌత్త గా వాంక్ష నైది ఈ అను
 పద్యము నేలము పూర్తియగును. నాలుగవముల నుండి
 యాభిముఖమునకు ఈ అను పద్యము పూర్తియగును. the
 end

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారు వాహనములను నడుపుటకు, వాటిని పరీక్షించుటకు, వాటిని మరమ్మత్తు చేయుటకు మోటారు పాఠశాల ఏర్పాటు చేసింది. ఈ పాఠశాలలో చేరినవారు మోటారు వాహనములను నడుపుటకు అవసరమగు అన్ని విషయములను నేర్చుకొనుచు, పరీక్ష పాసినచో అవి వారికి ఇవ్వబడును. ఈ పాఠశాలలో చేరినవారు మోటారు వాహనములను నడుపుటకు అవసరమగు అన్ని విషయములను నేర్చుకొనుచు, పరీక్ష పాసినచో అవి వారికి ఇవ్వబడును.

ఈ పాఠశాలను ఏప్రిల్ 15 తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులలో చేరినవారు మోటారు వాహనములను నడుపుటకు అవసరమగు అన్ని విషయములను నేర్చుకొనుచు, పరీక్ష పాసినచో అవి వారికి ఇవ్వబడును.

(41) గ్యాల్లీ లిమిటెడ్, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీరింగ్

24 వారాల పీటర్స్ బోర్డు

పాఠశాలలో చేరినవారు మోటారు వాహనములను నడుపుటకు అవసరమగు అన్ని విషయములను నేర్చుకొనుచు, పరీక్ష పాసినచో అవి వారికి ఇవ్వబడును.

మోటారు వాహనములను నడుపుటకు, వాటిని పరీక్షించుటకు, వాటిని మరమ్మత్తు చేయుటకు మోటారు పాఠశాల ఏర్పాటు చేసింది. ఈ పాఠశాలలో చేరినవారు మోటారు వాహనములను నడుపుటకు అవసరమగు అన్ని విషయములను నేర్చుకొనుచు, పరీక్ష పాసినచో అవి వారికి ఇవ్వబడును.

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గంభీర రై—గా. హరినర్సయ్య తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులకు, కథలు చదివినట్లు చదువుకొన నచ్చును. బహుశా చరిత్రకారులనుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. పంచాంగద్ధరి అనుసంధిలకు రు. 2-0-0

అంచెకాలి లేదు. ప్రవేశమును లేదు.

నిధిమంతుని సంచికలు పి. పి. గా సంపుటము

తయారుచేయబడినది. ప్రపంచ చరిత్రకారులనుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును.

(27) 145, కామిడి, మదరాసు అని వ్రాయుట.

మోటారు సర్వీస్ బండ్లు

10, 14 మహమ్మదీయ కారుండి బండ్లు వెంటనే అమ్మకమునకు తయారుగా నున్నవి. ధరలు మొదలై పాటికి ఈ క్రింద నడచుచువారికి వ్రాయుట:—

గ్యాల్లీ లిమిటెడ్, 149 బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

శృంగార నైషధము.

ఇయ్యది సంస్కృతమున భట్టహర్యుడను మహాకవి రచించెను. దీనిని తెలుగున శ్రీనాధుడను గొప్పకవి ఆశీష మనీషి సృజయంగమంబుగా శబ్దంబు ననుసరించియు, పద్య ప్రాయంబు గుఱించియు భావంబునలక్షించియు రసంబుపొషించి యు సలంకారంబు భూషించియు నొకత్యంబాదరించియు ననొకత్యంబుఁ బరిహరించియు మాతృకానుసారంబున రచించెను. కాన, మూలమునకుఁ బై రసవంతముగా నున్నది. ఇది మిక్కిలి ప్రోథమగుటచేత సాధారణముగా పండితులకే కాని పామరులకు గోచరముకల కష్టము. కావున దీనికి చక్కని లేఖనములతో టీకయు తాత్పర్యమును వ్రాయించి సుందరమైన పటములుచేర్చి అచ్చుత్తించివారము. ఇయ్యది చిన్న నైషధమేలైన కాగితములపై ముద్రితమై చక్కని కాల్కొలైండు చేయబడియున్నది. దీనికల రూ. 3-8-0. పుస్తకము దీనిని ఏకగ్రామములో కొనుగోరి రూ. 2-8-0. కియ్యబడును. తపాలా ఖర్చులు పుస్తకము.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్ కో.

అనంతా ముద్రాలయాధికారులు, ముదరాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క విశిష్ట విశేషములను అనేకకావ్యములలోనుండి గ్రహించి లోక దేశములకు గోరీ ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడైన అత్యుత్తముగా జనునవలయును. ఈ పుస్తకమునకు మొదటి తపాలా ఖర్చు లేదు. ప్రైవేట్ ప్రెస్ ముద్రాకర్ గోవింద్, అలంకరిత హా జావాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 96 మాంటురోడు, మదరాసు.

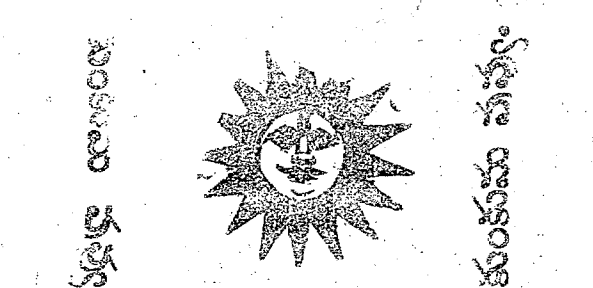
చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి 0-6-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాములు, జిల. గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన పెంట్లకులకు హానిగలుగక చక్కగ జెరుగ గలవు.

అమృతాంజనం డిపా మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

వైశ్యమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనుగోరు మార్కెటు కొనుగోరు గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(58) 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

ఆయుర్వేదముందు మిక్కిలి

యువయోగ కరమైన గ్రంథము.

ఆయుర్వేదము మహావధములయొక్క శాస్త్రం. క్షయయోగ విధానమును, ఔషధములయొక్క పట్టికయు నుండును.

- ఈ పుస్తకమున దీక్రింది విషయములుండును.
- 1. రోగచికిత్స,
- 2. ఆహారవిషయము, ఇతర విషయములు
- 3. విషముల బానికై వ్యవస్థలు
- 4. సంస్కృతకదములు గలిగిన మూలికలను సరియగు లాటివి వడములు గలిగిన చిన్ని భాషావంజక.
- 5. మొదల ఆంగ్లేయ తానికల తారతమ్యము.

జెన్యునైజ్ XII ఎం. ఓ. 228 పుటలు. వెల 0 8-0

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలోనే జరుపవలయును.

జెన్న పుర రాజధానిలో ఏజంట్లు కావలయును.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

మీ బాయిలర్లు

విశేష కాలము పనిచేయునలెనన్న “ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామెర్సియల్”ను యువయోగింపవలయును. దానినుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రువ్వు పట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక మెల్ల ప్లేట్లుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అపమునున్న గొట్టములనున్న త్రువ్వు పట్టకుండగను సుభ్రముగా నుండును. ఈ కామెర్సియల్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించి యు సలహాను ఇచ్చియు అసలుయేజంట్లకే వ్రాయవలయును

5 గాలనులుగల రక్తు 1-కి రు. 22-8-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు

ఇంజనీరింగు వర్కు

తపాలపెట్టె నెం 55కి రు మదరాసు

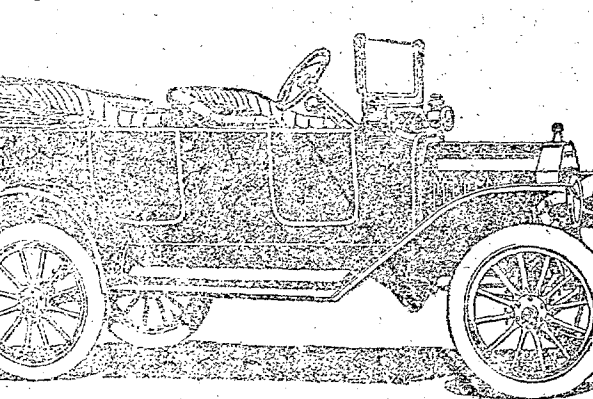
(వై కామెర్సియల్ గోడనప్పుడు ఈ సత్యిక పేరుకొడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కారుండుటకు వీలైనది.

పై కప్పు నడుచునీసరు ముందుందు ఎలక్ట్రిక్ లైటింగులు, బిగులు, స్పీడ్ మీటరు, పనిముట్లు సహా వెల రు. 2600 లు.

ఈ బండిని నాల్గుమాగా కొనకలెను. ఏలవ ను ఇది అందరికి నూడ నుదయోగించును. ప్రతి ప్రమగు నాల్గుమాగాతో ప్రతిబులగు పనిచాండ ఈన నీలంబు చేయవలసింది. ఈ బండ్లు చాలతేలిక చాలనెత్తిక గురి గాన దీనికి చురుకుత్తువు చాలతక్కువ. ఈ బండ్లు చిన్నచిన్నచేసి ఈబండ్ల మనయోగింపరి అచిట్టుచాల మువైనదిగాని చాల తేలి ప్రవణిగాన విలువకొచ్చు. ప్రవణిచుటకు చాడబడుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు పగపాటుకన్న మెచ్చగా నున్నవి. ఈబండ్లకు చురుకు నెట్టుబడి నెట్టిననొమ్మం తయ సర్దినియోగమే. ఈబండ్లమీద ప్రవణిచుట కన్న తేలికము లోగు ప్రయాణము చేయవచ్చును. కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనుడు. ఈ నె 20 యవ తేదీ నాటికి 30 బండ్లు ప్రియ రులలో వచ్చును. పిమ్మట ఆకాధంగము కలుగబడే ముందు గనే మాట వ్రాయుడు.

మావిలాసము:— ఓక్సు అండు కంపెనీ, మదరాసు.